

KORJAUS RAKENTAMINEN

AMMATTILAISEN TÄRKEIN TYÖPÄIVÄ

Tiistai 29.1.2019 klo 9-16, Messukeskus Helsinki

After
klo 16-17 *Work*

RAKENTAJAT | URAKOITSIJAT | SUUNNITTELIJAT | ARKKITEHDIT | TALOYHTIÖ | ISÄNNÖITSIJÄT

Tavoitteena onnistunut korjausrakentamisen projekti? Tämä on vuoden arvokkain työpäiväsi! Löydä parhaat ratkaisuntarjoajat ja yhteistyökumppanit. Kuuntele kiinnostavat puheenvuorot. Päivän päätteeksi rento After Work on huipputilaisuus kysyä kallisarvoisimmat vinkit myös kollegoiltasi.

REKISTERÖIDY VELOITUKSETTA MUKAAN:
KORJAUSJARAKENTAMINEN.FI

Messukeskus

PAULA HUOTELIN

SAFAn pääsihteeri, ACEn hallituksen jäsen

Eurooppalainen arkkitehti vuonna 2018

DOKISTA/LAURA MENDELIN

ACEn (Architects' Council of Europe) marraskuuisessa vuosikokouksessa Leeuwardenissa esiteltiin arkkitehteja koskevan toimialatutkimuksen alustavat tulokset. ACEn jäsenjärjestöille kohdennettuun kyselyyn saatiin ennätyselliset 30 000 vastausta!

Toimialatutkimus tehtiin ensimmäisen kerran vuonna 2008. Kymmenen vuoden tarkastelujaksoon mahtuu varsinkin eteläistä Eurooppaa koetellut taantuma ja hidas toipuminen siitä. Ammattikunnan koko on kasvussa: taantumasta huolimatta arkkitehtien lukumäärä Euroopassa on kasvanut kymmenessä vuodessa 24 prosentilla eli 110 000 ammattilaisella.

Kaksi kolmasosaa arviolta 560 000 eurooppalaisesta kollegasta asuu Italiassa (160 000), Saksassa (111 000), Espanjassa (56 000), Britanniassa (41 000) ja Ranskassa (30 000). Suomi edustaa lukumäärän osalta kärpässarjaa, mutta muilla mittareilla pärjäämme varsin hyvin. Väkilukuun suhteutettuna eniten arkkitehteja on Italiassa ja Portugalissa.

Arkkitehtitoimistoista peräti 70 prosenttia on yhden työntekijän mikroyrityksiä. Osakkaiden ja johtajien keskimääräiset ansiot ovat laskeneet, ja ero palkansaajiin on pienimmillään kymmenen vuoteen. Keskimääräiset ansiot ovat edelleen hieman pienemmät kuin kymmenen vuotta sitten. Korkeita ansioita havittelevien yrittäjien kannattaa hankkia toimeksiantoja Luxemburgista, Saksasta, Norjasta, Itävallasta ja Alankomaista. Yli puolet eurooppalaisten yritysten liikevaihdosta tulee yksityisestä asuntosuunnittelusta; osuus on kasvanut kymmenessä vuodessa. Viennin osuus liikevaihdosta on noin 4 prosent-

tia, luku on laskenut verrattuna ajanjaksoon 2008–2014.

Rakentaminen Euroopassa on edelleen vuotta 2008 alemmalla tasolla. Saksa on Euroopan suurin arkkitehtisuunnittelun markkina-alue, seuraavina tulevat Britannia, Italia, Ranska ja Alankomaat. Suomessa markkina on ollut hyvässä vedossa ja positiivista kehitystä on ollut sekä tuntiveloituksissa että ansioissa.

Tulevaisuuden työmahdollisuuksien osalta optimismi valtaa Euroopassa tilaa. Suomalainen kollega sen sijaan näyttää oppineen, että mikä on mennyt pidempään ylös, suuntaa todennäköisesti kohta alas.

Arkkitehtikunta naisistuu. Vastanneista 61 prosenttia on miehiä, mutta naiset muodostavat enemmistön nuorista arkkitehteista. Arkkitehdit hakevat oppia ja kokemusta ulkomailta – viimeisen vuoden aikana 20 prosenttia on opiskellut ja noin 8 prosenttia on työskennellyt muualla kuin kotimaassaan. Yli puolet ulkomailla opiskelleista valitsivat arkkitehtikoulunsa joko Italiasta, Espanjasta, Saksasta, Britanniasta tai Ranskasta. Nämä ovat myös suosituimpia maita työskennellä ulkomailla.

Eniten aikaa täydennyskoulutukseen käyttävät irlantilaiset ja itävaltalaiset. Pisintä työpäivää tekevät belgialaiset, saksalaiset ja itävaltalaiset yrittäjät, lyhintä suomalaiset, virolaiset ja tanskalaiset palkansaajat.

Alle 65-vuotiaana eläkkeelle ilmoittaa jäävänsä pienempi osuus kollegoista kuin vuonna 2008. Vastaavasti yli 70-vuotiaana eläköityvien osuus on kasvanut. Sitkeät 17 prosenttia ilmoittavat, etteivät koskaan jää eläkkeelle.

Kiitos päättyvästä vuodesta lukijoille, Arkkitehtiutisten kirjoittajille sekä yhteistyökumppaneille!

ARKKITEHTUURIMUSEO
FINLANDS ARKITEKTURMUSEUM
MUSEUM OF FINNISH ARCHITECTURE

ti-su 11-18 ke 11-20
Kasarmikatu 24 Helsinki
puh. 045 7731 0474

/ sisäänpääsy 10/5/0 €
yhteislippu Designmuseon
kanssa 15 €/Museokortti

/ mfa.fi
Facebook
Twitter

Iloista joulua ja kiitos kuluneesta vuodesta!

Muistathan myös kampanjamme
Gesellius, Lindgren, Saarinen
-arkkitehtitoimiston
piirustusten konservoimiseksi
mfa.fi/mesenaatti

Blick von der Halle nach Nordost gesehen.

Rechts die Treppe zum zweiten Stock.

Gesellius Lindgren Saarinen

12 | 2018

au

arkkitehtiutiset

- 3 **PÄÄKIRJOITUS**
Eurooppalainen arkkitehti vuonna 2018 *Paula Huotelin*
- 6 **HAASTATTELU**
Harmoniassa luonnon kanssa *Elina Koivisto*
- 11 **KESTÄVÄ KEHITYS**
Olisiko rakentamisessa jo saven ja oljen aika? *Pekka Hänninen*
- 14 **TAPAHTUMAT**
14 Purkaa, uudistaa, täydentää, säilyttää *Jonas Malmberg*
16 Suomalaisarkkitehdit biennaalin vuoropuhelussa
Irina Garnets ja Ella Müller
18 Arkkitehtuurille omistettu palikkakasa *Tarja Nurmi*
- 20 **KIRJAT**
Kun funktionalismista tuli Ruotsissa ideologia *Lauri Jääskeläinen*
- 22 **KOLUMNI**
MRL uudistuu – tähtäin 2020-luvulle *Matti Vati*
- 26 **KILPAILUT**
Modernisti kodikas seurakuntatalo Laitilaan *Asmo Jaaksi*
- 38 **LAKITIE TOA**
Tarkista nämä ennen työ sopimuksen allekirjoittamista
Emma Aho
- 40 **MUISTOKIRJOITUS**
Veijo Martikainen 1925–2018 *Osmo Lappo*

ILMESTYYS: vko 51
12 numeroa vuodessa
Vuodesta 1949
ISSN 0044-8915
Aikakauslehtien liiton jäsen
SAFAn, MARK:n, ATL:n ja
SUM:n uutis- ja tiedotuslehti

JULKAISIJA:
Suomen Arkkitehtiiliitto –
Finlands Arkitektförbund ry SAFA
Malminkatu 30, 00100 Helsinki
puh. 09 584 448, fax 09 5844 4222
au@safa.fi, au.safa.fi, @au_uutiset

PÄÄTOIMITTAJA:
Paula Huotelin
paula.huotelin@safa.fi
puh. 040 556 2827

TOIMITUSSIHTEERI:
Anne Haatainen
au@safa.fi, puh. 040 169 2213
Avustaja: Riina Behl
Toimittaja: Päivi Virtanen
Ulkoasu: Anne Haatainen

Paino: Grano Oy 2018

LEHTILAUKSET JA
OSOITTEENMUUTOKSET:
TILAAJAT: julkaisut@safa.fi
puh. 09 5844 4221
JÄSENET: jäsensiat@safa.fi

ILMOITUSMYynti:
Jussi Piha, puh. 050 522 5475
Timo Lepistö, puh. 044 534 9878
etunimi.sukunimi@saarsalo.fi

Ilmoitusaineiston jättöajat:
au.safa.fi

KANSIKUVA: Helsingin
keskustakirjasto Oodi,
Arkkitehtitoimisto ALA, kirjasto
avattiin kävijöille 5.12.2018.
Kuva Tuomas Uusheimo

ILMESTYMISSAJAT:
Nro *Ilmoitusaineisto Ilmestyy
1|2019 14.1. 31.1.
2|2019 11.2. 28.2.
3|2019 11.3. 28.3.
4|2019 5.4. 25.4.
5|2019 6.5. 23.5.
6–7|2019 3.6. 20.6.
*(Ilmoitusvaraukset viikkoa ennen ja
toimitettava aineisto kahta viikkoa
aikaisemmin.)

OLEN YRITTÄNYT LUODA ITSELLENI SAMANLAISTA
KARISMAA KUIN ANDÖLLÄ, MUTTA TOISTAISEKSI
TYÖNTEKIJÄNI VAIN NAURAVAT MINULLE.

Harmoniassa luonnon kanssa

Professori Jenni Reuterin kuratoima *Architecture Speaks!* -luentosarja on jälleen pyörähtänyt käyntiin, ja marraskuussa kuultiin vietnamilaistuneen japanilaisarkkitehdin **Shunri Nishizawan** ajatuksia arkkitehtuurista. Nishizawan arkkitehtuuri on kiinnostava yhdistelmä **Tadao Andö**ltä opittua kurinalaisuutta ja vietnamilaisen käsityötaidon mahdollistamaa rikkautta. Keskustelimme Nishizawan kanssa Helsingin kylmässä marraskuun illassa arkkitehtuurista, tropiikista ja eläimistä.

Arkkitehdiksi valmistuttuasi työskentelit Tadao Andön toimistossa. Vaikutus näkyy suhtautumisessasi arkkitehtuuriin ja myös arkkitehtonisessa ilmaisussasi.

– Olin nuorena kiinnostunut eläimistä, musiikista ja arkkitehtuurista. Soitin vakavissani pianoa ja olin jo ryhtymässä muusikoksi, mutta Tadao Andön tapaaminen yliopiston esittelypäivässä sai minut ymmärtämään, että arkkitehtuuri on vahvemmin yhteydessä yhteiskuntaan ja siitä pystyy käymään laajempaa keskustelua kuin musiikista.

Valmistuttuani menin tietenkin Andö-sanin toimistoon töihin. Työskentely siellä oli hyvin sotilaallista. Andö on nero ja pitää kaikkia lankoja käsissään. Yritin oppia häneltä mahdollisimman paljon, mutta hänen ajattelunsa on hyvin ainutlaatuista ja sitä on joskus hieman hankala seurata.

Olen yrittänyt luoda itselleni samanlaista karismaa kuin Andöllä, mutta toistaiseksi työntekijäni vain nauravat minulle ja sanovat, etten ole Andön veroinen.

Toimistosi sijaitsee Hồ Chí Minhin kaupungissa, Etelä-Vietnamissa. Miten päädyit sinne?

– Mielestäni Japanissa on päädytty liian kauas perinteisestä aasialaisesta luontosuhteesta, joka on ollut hyvin tiivis. Esimerkiksi perinteisessä japanilaisessa arkkitehtuurissa kaikki seinät ovat kevyitä liukuseiniä, jotta puutarha ja luonto voivat olla yhtä sisätilojen kanssa. Rakennuksen ei pitäisi mielestäni olla ympäristöstään ja ympäröivistä ihmisistä ja eläimistä irrallinen, suljettu laatikko, vaan huokoinen ja tiiviissä vuorovaikutuksessa ympäristönsä kanssa.

Halusin muuttaa maahan, jossa tuo vuorovaikutus on vielä

mahdollinen. Vietnamilainen arkkitehti **Vo Trong Nghia** oli hyvä ystäväni yliopistossa. Hän ehdotti, että lähtisin Vietnamiin ja tekisimme yhteistyötä. Työskentelimme yhdessä hänen ja **Sanuki Daisuken** kanssa muutaman vuoden, minkä jälkeen koin olevani valmis perustamaan oman toimiston.

Millainen rakentamisen kulttuuri Vietnamissa on nykyään? Millaista siellä on työskennellä arkkitehtina?

– Rakentaminen kehittyi Vietnamissa nopeasti, mutta sieläkin valitettavasti pois päin luontevasta luontoyhteydestä. Perinteinen vietnamilainen rakentaminen on mukautunut trooppiseen ilmastoon ja siinä näkyy korkealuokkainen käsityötaito, mutta paikalliset ihmiset eivät arvosta sitä. Uudet, nykyaikaiset rakennukset taas ovat hyvin geneerisiä. Hồ Chí Minhin kaupungin keskusta nousee myös pilvenpiirtäjiä, mutta kaikkein tyypillisin rakennustyyppi on muutaman kerroksen korkuinen kaupunkipientalo, jossa on betoniranka, tiiliseinät ja koneellinen ilmanvaihto. Sillä ei ole vietnamilaisen kontekstin, ilmaston tai kulttuurin kanssa mitään tekemistä.

Haluan palauttaa ihmisten uskon omaan kulttuuriinsa ja löytää yhdessä asiakkaideni kanssa keinoja tulla taas toimeen trooppisen ilmaston ja eläimistön kanssa. Haluan myös vaalia paikallista käsityötaitoa. Japanissa rakentaminen on niin teollistunutta, että kaikki rakennusosat pitää valita suoraan tuotekatalogeista. Vietnamissa voi vielä suunnitella yksityiskohtia itse ja teettää rakennusosia puusepillä ja muilla käsityöläisillä. Se on hyvin innostavaa. Tietyissä asioissa tekninen taituruus ei ole samalla tasolla kuin Japanissa, mutta pieniin virheisiin ei myöskään takerruta samalla tavalla, vaan käsityön jälki nähdään omanlaisenaan detaljiikkana ja rikkautena.

On myös hienoa voida jakaa vietnamilaisille käsityöläisille tietoa uusista työtaidoista. Esimerkiksi Binh Thanh Housessa, jossa itse asun nykyään, on aika vaikeita monimuotoisten puhdasvalukattojen ja upotettujen liukukiskojen liittymiä, mutta aloitimme helpoimmasta ja etenimme aste asteelta monimuotoisempaan. Työmiehet saivat itseluottamusta onnistuessaan ensimmäisissä ja kävivät ylpeinä vaikeampien tehtävien kimppuun.

Valo siivolyötyy Binh Thanh Housen ylimpään kerrokseen.

”

ON TOTTA, ETTÄ TROOPPINEN ILMASTO ON MELKO RANKKA, MUTTA OLOSUhteet eivät poistu mihinkään, VAIKKA NIIN VOI HETKEN TEESKENNELLÄ ILMASTOIDUSSA ASUNNOSSA.

Mainitsit luennollasi, että trooppinen aurinko on polttavan kuuma. Monsuunisateet ovat käsittääkseni valtavan rankkoja ja esimerkiksi malariahyytyset todella kiusallinen riesa. Miten tällaisen luonnon kanssa tullaan toimeen?

– Uskon, että ihmisellä on sisäsyntyinen tarve ja tahto ymmärtää luontoa ja oppia siitä. On totta, että trooppinen ilmasto on melko rankka, mutta olosuhteet eivät poistu mihinkään, vaikka niin voi hetken teeskennellä ilmastoidussa asunnossa. On parempi yrittää oppia ja elää harmoniassa luonnon kanssa kuin sulkea silmänsä.

Hồ Chí Minhin kaupungissa on paljon sähkökatkoja. Niiden aikaan nykyaikaiset, tiiviit asunnot muuttuvat tukahduttaviksi. Suunnittelemissani rakennuksissa taas lämpötila pysyy aina siedettävänä. Esimerkiksi omassa kodissani on sopivan varjoisaa ja valoisaa, ilma vaihtuu luonnostaan, runsaalla kasvillisuudella on viilentävä vaikutus ja liukuseinät voi avata ja sulkea tarpeen mukaan. Käytämme ilmastointia vain kuumimpi-

na kuukausina, ja silloinkin vain hetken silloin, kun lapseni ovat menossa nukkumaan, mutta emme koskaan muuten. Hyttysiä ei ole sisällä juuri koskaan, sillä vesialtaissa elävät kalat syövät ne. Myös lemmikkikameleonttini auttaa.

Luonnon kanssa voi hyvin asua symbioosissa, jos haluaa. Itse ehdottomasti haluan, sillä rakastan eläimiä. Välillä linnut tai matelijat kulkevat talomme poikki. Se on minun ja lasteni mielestä hirveän hauskaa. Lapseni ajattelevat, että kotimme on eräänlainen puisto. He uivat joskus kala-altaissani.

Mielestäni on myös viehättävää kuunnella aamuyöllä läheisestä eläintarhasta kuuluvia mölyapinoiden ja elefanttien ääniä ja tuntea metsästä tulvahtava viileän ja kostean ilman tuulahdus. Eläintarha on ranskalaisten siirtomaa-aikana perustama. He pyrkivät tekemään Saigonista (nyk. Hồ Chí Minhin kaupunki) Aasian kauneimman kaupungin. Kun tunnen eläintarhan läsnäolon kotonani, olen yhteydessä lähiluontoon mutta myös ympäröivään kulttuuriin ja historiaan. Niin sen pitääkin mielestäni olla.

Kerroit luennollasi, miten keskustelit lastesi kanssa kaupasta ostettujen lelujen käytön rajallisuudesta. Sanoit, että niillä voi leikkiä parilla kolmella eri tavalla, minkä jälkeen niiden mahdollisuudet on käytetty, kun taas ei-leluiksi tarkoitettujen esineiden mahdollisuudet ovat rajattomat. Tämä tarina taitaa kuvata aika hyvin myös suhtautumistasi arkkitehtuuriin.

– Näin on. Vapaus on minulle hirvittävän tärkeä periaate. En halua jumiutua mihinkään, mitä olen tehnyt aiemmin tai mitä olen oppinut vaikka Andō-sanin tai Vo Trong Nghien kanssa työskennellessäni, enkä halua joutua käyttämään vain valmiita tuotteita, jotka joku muu on suunnitellut. Haluan olla vapaa kokeilemaan uusia asioita ja kehittämään uudenlaisia käyttötarkoituksia eri materiaaleille. Haluan venyttää rakennusmääräyksiä ja tavanomaisia ratkaisuja.

Tutkimme parhaillaan Mekong-joen suistoalueella perinteisiä kelluvien rakennusten rakenteita ja yritämme kehittää niistä jotain uutta. Hồ Chí Minhin kaupungissa meillä taas on työn alla vanhan työläiskorttelin kehittäminen. Haluamme tutkia, miten ihmiset voisivat pienillä muutoksilla muokata ahtaista, pimeistä ja kuumista asumuksistaan miellyttävämpiä ja kauniimpia.

Minua kiinnostaa myös materiaalien ja vaikkapa kaupunkitilojen käyttäminen niiden varsinaisesta käyttötarkoituksesta poikkeavalla tavalla. Esimerkiksi rakennusten kattopinnot ovat aina kiehtoneet minua – ne tuntuvat vapaalta tilalta alati kaupallistuvassa kaupunkitilassa. Yliopistossa kiipesin aina arkkitehtuurin laitoksen katolle, kun halusin pohtia asioita tai keskustella ystäväni kanssa rauhassa. Pizza 4P's -ravintola sijoittuu kahden korkeamman rakennuksen väliin jäävän matalamman rakennuksen katolle. Sieltä saa uudenlaista perspektiiviä kaupunkiin. Myös trooppiset olosuhteet voi nähdä haitan sijaan tehokeinona. Kutsumme esimerkiksi Pizza 4P's -ravintolaa "Varjojen ravintolaksi", sillä halusin tutkia siinä, voisiko valosta ja varjosta luoda arkkitehtuuria.

Mikä mielestäsi on pohjimmiltaan arkkitehtuurin merkitys ja tehtävä?

– Uskon, että arkkitehtuuri on enemmän väline kuin lopputuote. Arkkitehtuurin tärkein tehtävä on toimia välittäjänä ihmisen ja häntä ympäröivän tilan ja ympäristön välillä. Täysin avoin tila tai luonnontilainen ympäristö voi tuntua uhkaavalta ja siihen on vaikea kiinnittyä. Arkkitehtuuri voi luoda turvallisen kehiksen tuon tilan ja ympäristön havainnointiin ja ymmärtämiseen.

Esimerkiksi perinteinen japanilainen torii-portti rajaa kookaan paljon suuremman tilan ympärilleen. Kun ihminen näkee portin, hän alkaa nähdä myös kuvitteellisen aidan, johon portti liittyy, ja kaksi eri maailmaa, jotka aita rajaa erilleen toisistaan. Myös nykyarkkitehtuuri voisi toimia samantapaisena rajapintana tai kehiksenä olemassa olevalle ympäristölle eikä pyrkiä itse olemaan Instagram-kuvaan sopiva, huomiota herättävä päättähti.

Elina Koivisto

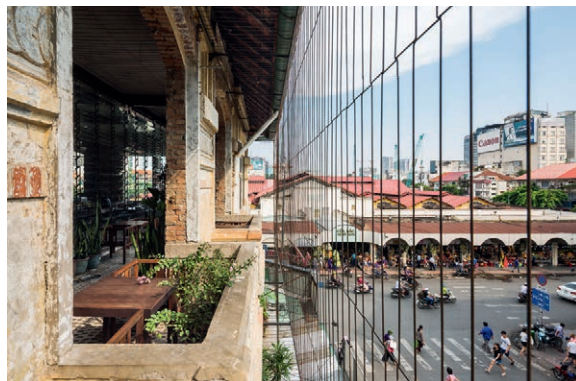
KUKA?

- > Shunri Nishizawa, syntynyt Tokiossa, Japanissa 1980.
- > Valmistunut arkkitehdiksi Tokion yliopistosta 2005.
- > Työskenteli Tadao Andōn toimistossa 2005–2009.
- > Muutti Vietnamiin työskennelläkseen yhteistyössä Vo Trong Nghien kanssa 2009.
- > Perusti oman toimistonsa NISHIZAWAARCHITECTS vuonna 2015.
- > Perheeseen kuuluu vaimo, kaksi lasta, kameleontti ja lukemattomia kaloja.

USKON, ETTÄ ARKKITEHTUURI ON
ENNEMMIN VÄLINE KUIN LOPPUTUOTE.

Ben Thanh ravintola vanhassa siirtomaa-aikaisessa rakennuksessa.

Binh Thanh House aukeaa ympäristöönsä.

Architecture Speaks! -luennot jatkuvat

Aalto-yliopiston ja Arkkitehtuurimuseon yhteistyössä tuottama *Architecture Speaks!* -luentosarja tuo Suomeen kiinnostavia kansainvälisiä toimijoita kertomaan itselleen ajankohtaisista näkökulmista arkkitehtuuriin. Luennot ovat englanninkielisiä.

Ke 12.12. Skälsö arkitekter, Visby/Tukholma, Ruotsi

Ke 16.1. Architecten De Vylder Vinck Taillieu, Gent, Belgia

Ke 30.1. Francesca Torzo Architetto, Genova, Italia

Ke 6.2. Barozzi Veiga, Barcelona, Espanja

Luennot pidetään kello 13.15 osoitteessa Otakaari 1x, Espoo (luentosali A1) ja kello 18 Arkkitehtuurimuseossa.

Meet the brands, the designers, the cold,
the darkness and the warm hospitality.
Experience new, innovative and sustainable
furniture and lighting design.

5–9 Feb 2019

We form the world's leading
event for Scandinavian design

Stockholm Furniture & Light Fair | stockholmfurniturefair.com
Stockholm Design Week | stockholmdesignweek.com

Stockholm
Furniture
Fair®

Stockholm
Design
Week®

Northern
Light
Fair™

Olisiko rakentamisessa jo saven ja oljen aika?

Arkkitehti Kati Juola-Alanen kertoi EKO-SAFAn syyskokouksessa savirakentamisesta ja hieman laajemminkin ekologisen talon anatomiaa.

Kati Juola-Alanen on mukana jo 10 vuotta toimineessa The Natural Building Companyssa, jonka perustamisen keskeinen tavoite oli yhdistää luonnonmukaisesta rakentamisesta kiinnostuneet eri alojen yksinäiset puurtajat.

Nyt NBC sekä suunnittelee että toteuttaa rakennuksia, tuo maahan luonnonmukaisia rakennusmateriaaleja ja -tuotteita sekä järjestää koulutuksia aihepiiristä. Aluksi porukkaa työllisti eniten korjausrakentaminen, mutta nyt uudisrakentamisen osuus on jo 90 prosenttia toiminnasta.

Urbaanissa ympäristössä vietämme 95 prosenttia ajastamme sisätiloissa, joten Juola-Alasen mielestä ei ole yhdentekevää, millaisessa tiloissa oleskelemme. Hän edellyttää omissa suunnitelmissaan materiaaleilta läpinäkyvyyttä eli tietoa siitä, mistä ne on valmistettu.

Niinpä NBC:n periaatteena on käyttää vain sellaisia materiaaleja, joiden koostumus ja rakennusfysikaalinen toiminta tunnetaan – siis käytännössä puuta, tiiltä, saviolkirakenteita ja muita materiaaleja, joista on jo vuosisataisia kokemuksia. Nykymateriaalien koostumus ei välttämättä selviä tuoteselosteestaan.

Sisäilma kuntoon luonnon materiaaleilla

Ihmisen elimistö toimii yhteistyössä mikrobien kanssa. Esi merkiksi vatsassamme möyrii toista kiloa erilaisia öttiäisiä, jotka paitsi auttavat meitä ruoansulatuksessa ja aineenvaihdunnassa myös edesauttavat fyysistä ja jopa henkistä hyvinvointiamme. Ihmisen mikrobikannan yksipuolistumisen on todettu olevan yhteydessä masennukseen, allergioihin, kroonisiin suolistotulehduksiin ja jopa eräisiin syöpiin.

Aikaisemmin ihmiset hankkivat ”hyvät” mikrobinsa touthuamalla muun muassa maatoissa. Nykyisessä steriilissä kaupunkiympäristössä tätä kosketusta ei ole ja elimistömme mikrobikannat ovat yksipuolistuneet. Tietyt teolliset ja prosessoidut rakennusmateriaalit saattavat olla haitallisia ”hyville” mikrobeille ja jopa suosia ”pahoja”, kun häiritsemme mikrobien luonnollista kilpailutasapainoa. Tästä ovat hyvänä esi-

merkkinä homeet ja ihmisten altistuminen niille. Homeet ja mikrobit ovat ongelma vain silloin, jos ne tuottavat myrkyjä.

Tästäkin syystä NBC käyttää vain luonnonmukaisia materiaaleja. NBC on myös tehnyt yhteistyötä sisätilojen mikrobeihin erikoistuneen emeritusprofessori **Mirja Salkinoja-Salosen** kanssa. Sisäilmanäkökulman lisäksi luonnonmukaiset materiaalit eivät jätä ympäristöön myrkyjä, kun rakennus aikaan jää pois käytöstä.

Savirapattuja rakennuksia olkielementeistä

Saven ja oljen kanssa Juola-Alanen ja NBC ovat toimineet paljon. Toiminnan alussa rakennusvalvonnoissa saatettiin jopa nauraa saviolkirakenteille, mutta nyt niihin suhtaudutaan jo asiallisesti. NBC on tehnyt yhteistyötä muun muassa Vahanen Environmentin kanssa, jonka tekemien lausuntojen avulla savirakentamista on viety eteenpäin.

NBC on toteuttanut useita savirapattuja rakennuksia olkielementeistä, kuten Mikaelin koulun laajennuksen. NBC tuo itse maahan liettualaisen Ecocononin valmistamia puukehyksisiä olkielementtejä. Erikoisista vakiopalikoista saa koottua helposti monenmuotoisia taloja. 40 senttiä paksun seinän U-arvo on 1,11, ja se mahdollistaa myös passiivitalon rakentamisen.

Savella rapattu olkitalo sisältä.

TIINA TERVO, NATURAL BUILDING COMPANY

SAVIRAPPAUSTA ON KAUNISTA
KATSELLA, JA SITÄ VOI KÄYTTÄÄ
NIIN KORJAUSKOhteissa KUIN
OIKEIN HIERRETTYÄ LATTIOISSA
JA MÄRKÄTILOISSAKIN.

Savirappaus toimii rakenteen sisäpinnassa tehokkaana kosteudensulkuna, ja 30 millin rappaus pidättää paloa puoli tuntia. Tiukkaan pakattu olki ei edes syty, mistä on esimerkkinä Pohjois-Amerikan metsäpaloissa pystyssä pysyneet olkielementit. Tiukkaan puserrettu olki mahdollistaa ilmatiiviin rakentamisen eikä ole myöskään mieleen hiirille – niiden kolot menevät välittömästi umpeen.

Olkielementti varastoi hiiltä huomattavasti enemmän kuin sen valmistamisesta ja kuljettamisesta rekalla Liettuasta Suomeen syntyy päästöjä. Hintaa olkielementtiseinälle tulee 150 euroa neliöltä. Muualla Euroopassa Ecococonin elementeistä on toteutettu jopa nelikerroksisia rakennuksia.

Saven ja oljen uusi tuleminen?

Savirappausta on kaunistu katsella, ja sitä voi käyttää niin korjauskohteissa kuin oikein hierrettyä lattiaissa ja märkätiloissakin. Erittäin kiinnostava oli Juola-Alasen esittelemä, **Kasper Järnefeltin** suunnitteleman Hagapuiston koulun remontti. Koulussa oli pitkään kärsitty sisäilmaongelmista. Kastunut betonilattia avattiin, kuivattiin ja pinnoitettiin uudelleen savikerroksella. Savikerros palautti luokkatilan mikrobitasapainon, ja jopa sisäilmasairastunut opettaja pystyi palaamaan sinne työskentelemään.

Savi on ikiaikainen materiaali, jota on Suomessakin käytetty niin rappaukseen kuin hirsiseinien tiivistämiseen. Siitä on valmistettu myös kokonaisia rakennuksia, kuten navettoja. Olkipaalirakentamista on toteutettu Pohjois-Amerikassa hyvällä menestyksellä jo yli sata vuotta. Euroopassakin savi- ja olkirakentamista on tehty jatkuvasti. Suomessa sitä kokeiltiin 90-luvulla, mutta tuolloin toiminta tyssähti ilmeisesti ainakin osittain ennakkoluuluihin. Olisiko nyt, edistyneen tuotekehityksen ja ammattimaisen rakentamisen avustuksella, saven ja oljen aika koittanut Suomessakin?

Pekka Hänninen

SAFA KOULUTTAA kevät 2019

RIL-SAFA-ATL-RIA-RKL Pääsuunnittelijakoulutus 16

4. jakso / 15.–16.1.2019, OULU

5. jakso / 26.–27.2.2019, OULU

RIL-SAFA-SuLVI Ajankohtaiskoulutus

Sairaala- ja hoivarakentaminen 2018

12.2.2019, HELSINKI

RIL-SAFA Suunnittelijan ajankohtaisiltapäivä

Suunnittelijan CE-merkinnät – käytännön työkaluja

5.3.2019, HELSINKI

RIL-SAFA-ATL-RIA-RKL Pääsuunnittelijakoulutus 17

1. jakso / 19.–20.3.2019, HELSINKI

2. jakso / 23.–24.4.2019, HELSINKI

3. jakso / 28.–29.5.2019, TAMPERE

4. jakso / 27.–28.8.2019, HELSINKI

5. jakso / 17.–18.9.2019, HELSINKI

RIL-SAFA Suunnittelijan ajankohtaisiltapäivä

KSE 2013 – Suunnittelijan sopimuspäivä

3.4.2019, HELSINKI

SAFA-RIL Vuosi rakentamismääräyskokoelman jälkeen

9.4.2019, HELSINKI + webinaari

Pääsuunnittelijan pätevyystentti

16.4.2019, HELSINKI, OULU ja TAMPERE

Arkkitehtipäivät

17.5.2019, Amos Rex, HELSINKI

Lisätietoa koulutuksista:

www.safa.fi > Ajankohtaista > Tapahtumakalenteri ja
erityisasiantuntija Pia Selroos, pia.selroos@safa.fi

PÄÄSUUNNITTELIJAKOULUTUS 17

FISEn pääsuunnittelijoiden pätevydentoteamis-
menettelyn mukaiseksi täydennuskoulutukseksi
hyväksytty Suomen Rakennusinsinöörien Liitto RILin,
Suomen Arkkitehtiliitto SAFAn, Arkkitehtitoimistojen
Liitto ATL:n, Rakennusinsinöörit ja -arkkitehdit RIAN ja
Rakennusmestarit ja -insinöörit AMK RKL:n yhteistyössä
järjestämä pääsuunnittelijakoulutus.

KOULUTUKSEN HINTA

RIL:n, SAFAn, RIAN, RKL:n ja SION jäsenet
3 590 euroa + alv 24 % , muut 3 850 euroa + alv 24 %.

ILMOITTAUTUMISET

www.ril.fi/PS17

LISÄTIETOA

Elina Rantakallio, elina.rantakallio@ril.fi, 050 520 1168
Pia Selroos, pia.selroos@safa.fi, 041 528 2952

TARKEMPI KOULUTUSOHJELMA:

ril.fi/PS17 ja safa.fi

OHJELMARUNKO

1. JAKSO 19.-20.3.2019, Helsinki

Pääsuunnittelijan toimintakenttä

2. JAKSO 23.-24.4.2019, Helsinki

Pääsuunnittelija rakennushankkeessa

3. JAKSO 28.-29.5.2019, Tampere

Pääsuunnittelija korjausrakennushankkeessa

4. JAKSO 27.-28.8.2019, Helsinki

Pääsuunnittelijan henkilökohtaiset valmiudet

5. JAKSO 17.-18.9.2019, Helsinki

Pääsuunnittelun erityiskysymykset

Tarkemmat koulutuspaikat löydät verkkosivuilta.

KUVAT: PIA SELROOS

Purkaa, uudistaa, täydentää, säilyttää

SAFAn kolmannen Ammattipäivän teemana oli korjausrakentaminen. Useassa esityksessä muistutettiin, että korjausrakentaminen alkaa monilla mittareilla olla jo ohittanut uudistuotannon.

A rkkitehtikunta puikkelehti marraskuun puolivälissä opiskelijoiden vilkkaiden rekrytointimessujen läpi kauppa- korkeakoulun toisen kerroksen komeaan juhlasaliin. Ammattipäivän ohjelma rytmittyi kahteen osaan: ensin lainsäädäntöä ja esimerkkikohteita, lopuksi hitusen teoriaa ja pohdintoja. Esille pääsivät rakennusten ylläpito, muutokset, täydennysrakentaminen, suunnittelu uuteen käyttöön ja purkaminen.

Hiipuvan käytön ja uusien muutosten välisestä kesantovaiheesta on puhuttu ennenkin, mutta SAFAn varapuheenjohtaja **Jonna Taegen** muistutti aloituspuheenvuorossaan, että lainsäädäntö on monin tavoin kankea. Rakennuksen ottaminen väliaikaiseen käyttöön voi torppautua asemakaavoihin tai muihin määräyksiin. Eipä taitaisi täällä onnistua esimerkiksi Berliinin Tempelhofin rakennusten monipuolinen käyttö tapahtumapaikkana, messukeskuksena ja jopa pakolaisten tilapäismajoituksena.

Yliarkkitehti **Harri Hakaste** ympäristöministeriöstä kertoi

viimeaikaisesta lakien ja asetusten valmistelusta. Niissä yksi keskeinen periaate on ollut korjausrakentamisen erottaminen uudisrakentamisesta. Tavoitteena on myös saada aiempaa vähähiilisempiä käytäntöjä rakennuksen koko elinkaareen.

Hakaste muistutti, ettei toimivaa kannata purkaa ja että pienikin korjaustoimenpide on aina jonkinsuuruinen ”hiilipiikki”: se kuluttaa luonnonvaroja, vaikka kuinka pyrittiisiin ekologisiin materiaalivalintoihin ja jätteiden kierrätykseen. Uusia säännöksiä valmistellaankin kierrätyksen ohjaukseen. Toivotavasti myös tavoite selvittää ja ymmärtää rakennusten alkuperäisiä ominaisuuksia ja niiden potentiaalia säilyä ja selviytyä aina rakennusvalvontojen tulkintoihin asti.

Mallikkaat esimerkit Maxim ja Dipoli

Arkkitehti **Mikko Lahikainen** esitteli Parviainen Arkkitehtien suunnitteleman elokuvateatteri Maximin uudistushankkeen. Eloisan ja inspiroivan esityksen sanoma tiivistyi arkkitehdin rooliin: kukaan muu hankkeen osallinen ei osaa tuoda esille rakennuksen arkkitehtonisia ja historiallisia merkityksiä. Elokuvatheaterin käyttäjällä – monopoliasemassa olevalla Finnkinolla – ei ollut omaa konseptiaan rakennussuojelun huomioimiseen.

Maximin uudistus oli aiemmissa vaiheissa ollut menossa jo hyvinkin erilaiseen suuntaan laajoine täydennysrakennusta-

voitteineen. Aktiivisen mallinnostyön ja monien keskusteluiden jälkeen uudistustyötä kuitenkin ohjasi **Eliei Muoniovaaran** suunnitteleman, vuonna 1972 valmistuneen rakennuksen alkuperäinen arkkitehtuuri. Yhteistyö Helsingin kaupungin museon kanssa oli hedelmällistä ja tavoitteet yhteiset – se oli Lahikaisen mukaan ”hankkeen helpoin osa”.

Salien muhkeat penkit oli jo hankittu ennen Parviainen Arkkitehtien tarttumista hankkeeseen. Lahikainen arveli, että malli olisi ollut hyvinkin erilainen, jos hän olisi ollut valinnoissa mukana. Mutta käyttäjäpalaute istuimista on ollut ylistävää.

Arkkitehti **Pekka Sivula** puolestaan kertoi ALA Arkkitehtien suunnittelemaasta Dipolin peruskorjauksesta ja restauroinnista. **Reima** ja **Raili Pietilän** suunnittelema Dipoli on yksi suomalaisen modernismin vahvimpia rakennuksia, ja sen arkkitehtuuri on kestänyt monista kyseenalaisistakin aiemmista muutoksista huolimatta. Nyt monia näistä, esimerkiksi katokkunoiden umpeenlevyttämisiä, saatiin poistettua, vaikka Sivula harmittelikin kustannuspaineissa useisiin tiloihin jätettyjä karheiden betoniseinien lateksikerrostumia. Seuraavillekin korjaajille jäi vielä entistettävää. Uudet elementit on tällä kertaa tuotua selkeästi omalla estetiikallaan maustettuina: Sivula vinkkasi, että ne tunnistaa ”mykkien mustien möykkyjen kerrostumana”.

Tunnistetaan perinnön arvo ajoissa

Tampereen teknillisen yliopiston professori **Arto Saari** esitteli viimeaikaista tutkimusta korjausrakentamisen taloudesta. Kahdeksan erilaista ja eri-ikäistä korjausrakentamisen hanketta analysoitiin haastattelututkimuksin. Parannettavaa oli varsinkin lähtötietojen vajavaisessa hankinnassa ja rakennavausten ajoituksessa, mikä heijastui suunnittelun tarkkuuteen. Myös suunnittelijoiden vähäinen läsnäolo työmaalla koettiin ongelmana. Molempiin löytynee helppoja ratkaisuja: hieman enemmän aikaa ja resursseja suunnittelun ammattilaisille kaikissa vaiheissa.

Monien modernien suojeltujen rakennusten restauroinneissa kunnostautunut **Niina Svartström** Arkkitehdit Mustoselta esitteli rakennussuojelun periaatteita. Hän muistutti, että rakennuskannastamme on suojeltu noin 2 prosenttia ja että rakennussuojelukin on osa korjausrakentamista. Kaikissa korjausrakentamisen kohteissa käytetään erilaisissa suhteissa purkavia, uudistavia, täydentäviä, säilyttäviä ja konservoivia työtapoja. Onnistuessaan hanke on sopiva ja tasapainoinen yhdistelmä näitä kaikkia.

Aiempien esiintyjien tavoin myös Svartström painotti päättöksenteon taustalla rakennushistoriallisen selvityksen tärkeyttä – ja varsinkin selvityksen tekemistä ennen kuin yhtäkään suunnitteluratkaisua on tehty.

Pekka Sivula ALA Arkkitehdeilta esitteli Dipolin peruskorjausta.

Viimeisenä arkkitehti, TKT **Miia Perkkiö** pohti rakennussuojelun asemaa. Perkkiö muistutti, että perinnön arvo yleensä ymmärretään vasta, kun joko se on menetetty tai sitä ollaan menettämässä. Arvo on harvoin puhtaasti taloudellinen. Perintö voi olla paikallista, mutta varsin usein rakennusperintö on yhteistä laajalle joukolle – jopa koko maailmalle. Tällaisena kohteena voidaan pitää Unescon maailmanperintökohteisiin kuuluvaa Suomenlinnaa eli Perkkiön työpaikkaa.

Toisaalta rakennusperinnöksi tunnistettujen kohteiden kirjo on jatkuvasti laajentunut ja aikajänne alkaa ulottua jo 1980-luvulle. Perkkiö pohti myös kysymystä suojelukohteiden valinnasta, jossa tähän asti on korostunut viranomaisten rooli. Esimerkiksi Suomen hiljattain ratifioiman Faron yleissopimuksen yhtenä ajatuksena on korostaa rakennusperintöä yhteisenä voimavarana.

Marraskuun pimeään poistuvien kuulijoiden ajatukset varmaankin jatkoivat tästä. Itse pohdin, että rakennussuojelun ilmapiiiri on jälleen koventunut ja viranomaisten resurssit ovat tämän vuosisadan kuluessa selvästi heikenneet. Tämä korostaa kansalaisten ja esimerkiksi kaupunginosayhdistysten merkitystä. Osallistuminen ja kansalaisten aktiivisuus ovat parhaimmillaan kaikkien etu, mutta silloin on riski, ettei osalle nuoren rakennuskannan helmistäkään löydy riittävästi puolustajia. Ettei vaan kävisi jälleen niin, että perinnön arvo tunnustetaan liian myöhään.

Jonas Malmberg

Kirjoittaja on Alvar Aalto -säätiössä työskentelevä arkkitehti ja taidehistorioitsija.

Suomalaisarkkitehdit biennaalin vuoropuhelussa

Tänä vuonna Venetsian arkkitehtuuriennaalin yhteydessä järjestettiin sarja keskustelutilaisuuksia, *Meetings on Architecture*. Osallistujamaat rikastuttivat ohjelmaa omilla tilaisuuksillaan.

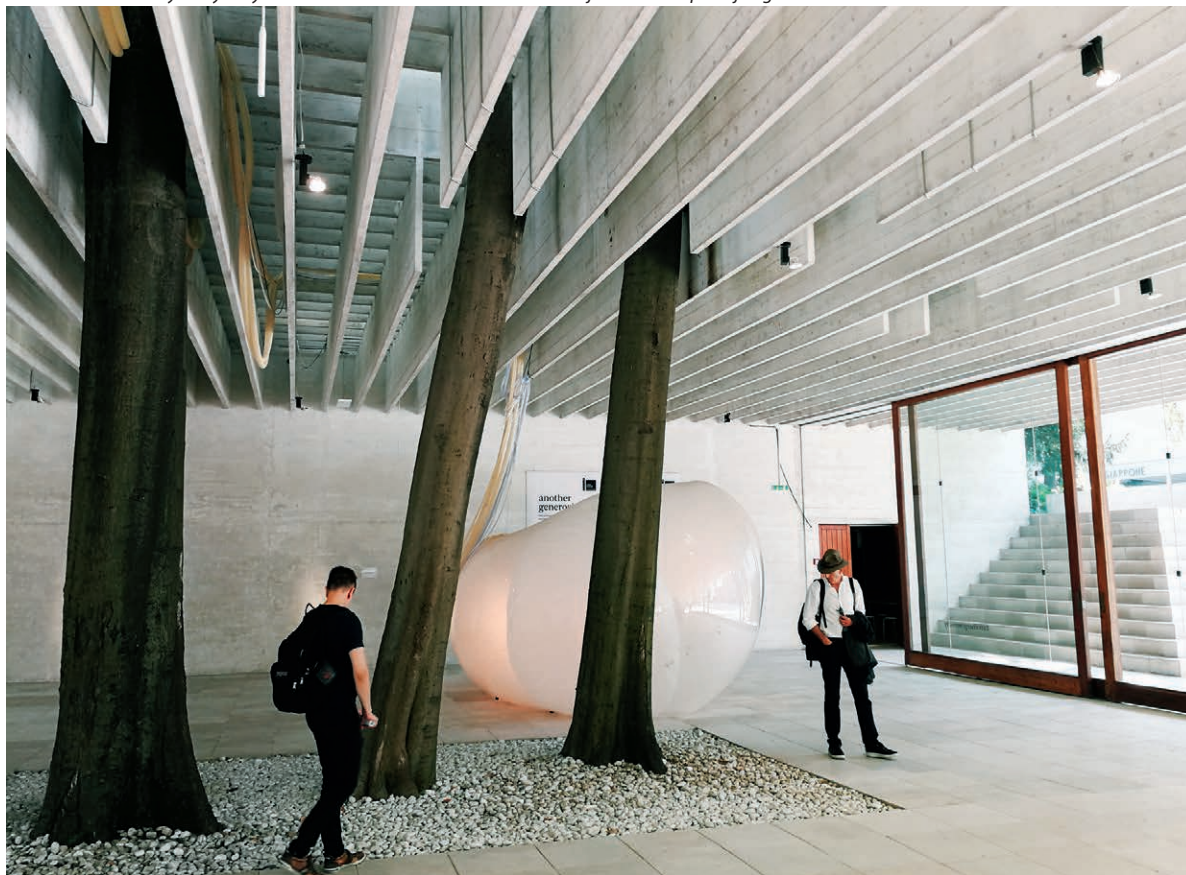
Syksyn mittaan suomalaista ääntä kuultiin Venetsian biennaalin tapahtumissa useaan otteeseen. Biennaalin järjestämien keskusteluiden aiheet pohjautuivat kuraattoreiden, **Yvonne Farrellin** ja **Shelley McNamaran**, laatimaan *Freespace*-manifestiin. Arkkitehtuuri- ja muotoilutoimisto Tallin **Pia Ilonen** osallistui lokakuussa käytyyn paneeliin aiheesta

Communicating Architecture. Marraskuussa omat keskustelutilaisuudet järjestivät sekä Arkkitehtuurimuseo, joka oli tänä vuonna vetovastuussa Pohjoismaiden paviljongin näyttelystä, että Suomen paviljongista vastannut Archinfo.

Arkkitehtuurista kommunikointia

Kuraattori Yvonne Farrellin juontama *Communicating Architecture* -tilaisuus käsitteli arkkitehtuurin kommunikointia näyttelykontekstista. Ilson lisäksi keskustelemissa olivat **David Smith** biennaalin graafisesta ilmeestä vastanneesta suunnittelutoimisto Atelier Projectsista sekä Ruotsin ArkDesin johtaja **Kieran Long**.

Another Generosity -näyttely Sverre Fehnin suunnittelemassa Pohjoismaiden paviljongissa.

IRINA GARNETS

Näyttelyt ovat kiistatta yksi keskeisimmistä arkkitehtuuriviestinnän väylistä. Haasteena on kuitenkin arkkitehtuurin esittäminen näyttelyn mittakaavassa. Smithin mukaan biennaalin graafisen ilmeen suunnittelussa oli tärkeää löytää arkkitehtien kanssa yhteinen kieli ja yhteisymmärrys, josta lähes työtä suunnitteluongelmaa.

Long korosti kokemuksellisuuden tärkeyttä näyttelysuunnittelussa. Esineellä on vahvempi viesti kuin siitä kertovalla tekstillä tai kuvalla. Arkkitehtuurinäyttelyissä saman voi laajentaa käsittelemään kokonaista tilaa: sen sijaan, että näyttelyssä vain puhuttaisiin jostakin tilasta, näyttelyn voisi rakentaa olemaan tämä tila.

Tallin uusloft-kerrostalo *Tilaa* esittelevään näyttelyosastoon asunnon mittakaava saatiin aikaan osastoa rajaavalla elementillä. Lisäksi pohjapiirroksot, pienoismalli ja video paitsi havainnollistivat kohteen fyysisiä ominaisuuksia myös toivat esiin rakennuksen tunnelmaa. Ilosen mukaan osastoon pyrittiin tuomaan rakennusprojektin eri vaiheet aina kysymyksenasettelusta siihen, kun arkkitehti poistuu näyttämöltä ja asukkaat muuttavat rakennuksen kodiksi.

Arkkitehtuuri ja luonto

Pohjoismaisen paviljongin *Another Generosity* -näyttely oli kiinnostava taideteos, jonka tarkoitus oli herätellä keskustelua arkkitehtuurisuunnittelun ja luonnon suhteesta. Näyttelyn äänitteissä pohjoismaiset arkkitehdit kertoivat aiheesta omista lähtökohdistaan. ”Meillä on vastuu palauttaa tasapaino rakennetun ja luonnontilaisen ympäristön välille”, sanoi kuraattori **Eero Lundén** näyttelyn lehdistötiedotteessa.

Marraskuun alussa aiheesta järjestettiin keskustelutilaisuus osikolla *Embedded Architectures: Challenging the Architecture – Nature Divide*. ArkDesin **James Taylor-Fosterin** vetämään paneeliin osallistuivat professori **Michael U. Hensel**, toimeksiantaja **Juulia Kauste**, Lundén Arkkitehtien **Ron Aasholm** sekä arkkitehdit **John Helmfridsson** ja **Beate Hølmekbakk**.

Aasholm peräänkuulutti arkkitehtien toimia ympäristöhaasteiden ratkaisemiseksi. Symbioosin löytäminen luonnon kanssa vaatii myös luonnosta oppimista. Aasholm viittasi linunpesiin esimerkkinä äärimmäisestä funktionalismista.

Professori Hensel muistutti puheenvuorossaan, että emme suunnittele tabula rasalle vaan rakennamme aina olemassa olevaan luonnon systeemiin. Rakentamista tasapäistävien normien sijaan suunnittelu voisi lähteä luonnosta saatavan datan analyysistä, jonka mukaan voitaisiin määritellä rakennuksen tarkoituksenmukainen sijainti ja rakenteiden riittävä mitoitus.

Beate Hølmekbakk painotti, että vastuullisen suunnittelun lisäksi arkkitehtuurin ala ei saisi unohtaa tilan merkitystä ja sen tulisi edelleen vastata kysymyksiin hyvästä elinympäristöstä.

IRINA GARNETS

Vasemmalta Anni Vartola, Jonas Malmberg, Antti Nousjoki, Tuula Haavisto, Päivi Meuronen ja Hanna Harris.

ELLA MÜLLER

Mind Building -näyttelyn pienoiskirjastossa viihtyivät myös myös perheen pienimmät.

Kirjastot vapaana tilana

Suomen paviljongin *Mind-Building* -näyttely vastasi biennaalin *Freespace*-teemaan suomalaisen kirjastoarkkitehtuurin muodossa. Näyttely esitteli suomalaisen kirjaston demokraattisena, vapaana ja tasa-arvoisena tilana. Kuraattori **Anni Vartolan** sanoi kirjastorakennus on kuin ”ystävälliset kasvot, jotka toivottavat tervetulleeksi”.

Biennaalin viimeisellä viikolla käytiin aiheesta keskustelu *Freespace of Libraries*. Seminaarin avasi opetus- ja kulttuuriministeriön kulttuuri- ja taidepolitiikan osaston ylijohtaja **Riitta Kaivosoja**, joka puhui kirjaston tärkeydestä osana demokraattisen yhteiskunnan kehitystä. Helsingin kaupungin kulttuurijohtaja **Tuula Haavisto** jatkoi korostamalla kirjaston merkitystä kansalaisia sivistävänä instituutiona, joka tarjoaa asiakkailleen monipuolisia palveluita sekä tukee oppimista.

JKMM:n sisustusarkkitehti **Päivi Meuronen** kertoi toimistonsa nykyaikaisten kirjastotilojen suunnittelusta, jossa erikikäisille käyttäjille luodaan viihtyisiä ja kestäviä kirjastotiloja. Kaupunkikuvassa ne erottautuvat veistoksellisina ja rohkeasti ulos avautuvina, houkuttelevina rakennuksina. Toimiston

ELLA MÜLLER

Arkkitehtuuri- ja muotoilutoimisto Tallin näyttelyosastolla esiteltiin uusloft-kerrostalo Tilaa.

suunnittelema Seinäjoen Apila-kirjasto sekä Harald Herlin -oppimiskeskus ovat molemmat yhteydessä **Alvar Aallon** rakennuksiin. Aallon kirjastoarkkitehtuurista lisää kertoi **Jonas Malmberg** Alvar Aalto -säätöstä.

Suomalaisen kirjastolaitoksen tuorein näyte on Helsingin pääkirjasto Oodi. Suunnittelija **Antti Nousjoki** ALA Arkkitehdeista kertoi työn etenemisestä kilpailuvoitosta toteutukseen. Kolmeen tasoon jaetut joustavat tilat sekä käyttäjien kanssa kehitetyt palvelut on paketoitu näyttävään arkkitehtoniseen kokonaisuuteen.

Pääkirjasto täydentää Kansalaistorilla sijaitsevaa merkittävien kulttuurirakennusten sarjaa. Nousjoki jopa innostui vit-sailemaan siitä, kuinka mahtavaa olisi, jos Kiasma ja Oodi saisivat lapsia – epäilemättä Oodi tulee olemaan jatkossa monen näyttävän julkisrakennuksen inspiraationa. Kirjaston sijainti eduskuntataloa vastapäätä lisää sen symbolista merkitystä vapaana, demokratiaa edistävänä tilana, joka on rahoitettu julkisin varoin ja toimii kansalaisten olohuoneena.

Biennaalin jälkeen

Tallin Pia Ilonen totesi vaikuttamisen mahdollisuuden olevan etenkin siinä ihmismäärässä, jonka näyttely tavoittaa. Hän arvioi, että *Tila*-asuintalossa vieraili noin tuhat kiinnostunutta, kun tämän vuoden arkkitehtuuriennaalissa kävijöitä oli yhteensä 275 000.

Suurin haaste näyttelyn tekemisessä biennaalin kontekstiin lienee kuitenkin viestin saattaminen kävijälle pureskeltavaan muotoon. Näyttelyn informaatiotulvassa hyvä sisältö voi mennä ohi, jos se ei ole helposti omaksuttavissa ja kutsuvasti esitetty.

Mind-Building- ja *Another Generosity* -näyttelyt tarttuivat haasteeseen eri tavoin. *Mind-Building* oli perinteinen näyttely, jossa tietosisältö oli pyritty pitämään tiiviinä ja näyttelyn pysyvä kokemaa eri tavoin katsomalla, lukemalla ja kuuntelemalla. *Another Generosity* sen sijaan toimi vahvalla visuaalisella viestillä. Näyttelyn tarkoitus ei ollut tarjota valmiita vastauksia vaan herättää huomiota ja siten rohkaista keskusteluun.

Irina Garnets ja Ella Müller

Arkkitehtuurille omistettu palikkakasa

Kööpenhaminassa toimiva Tanskan arkkitehtuuri-keskus DAC on kuluvana vuonna saanut uudet tilat. Rakennus nimeltä BLOX on Rem Koolhaasin perustaman arkkitehtitoimisto OMA:n suunnittelema.

BLOX sijaitsee veden äärellä, heti mustaksi timantiksi nimetyn, arkkitehtitoimisto Schmidt Hammer Lassenin suunnitteleman Kuninkaallisen kirjaston laajennusosan tuntumassa. BLOXin pääsuunnittelusta on vastannut arkkitehti **Ellen van Loon**.

BLOX on siinä mielessä erikoinen rakennus, että se ympäröi useampikaistaista ja tietenkin myös pyörätein varustettua moottoriliikennekatua aivan Kööpenhaminan sydämessä. Slotsholmenin parlamenttirakennuskin on vain kiivenheiton päässä.

Talo sai paljon julkisuutta vuoden 2018 Venetsian arkkitehtuuriennaalissa. Tanskan paviljongista puolet oli omistettu sen esittelylle, videoiden ja muun materiaalin kera.

Toimintoja laidasta laitaan

BLOX on sikäli muodikas rakennus, ettei siinä ole ainoastaan arkkitehtuurille omistettuja tiloja. Mukana on kunto-studio, katutaso ravintola ja yläkerran kahvila terasseineen, lasten tiloja, trendikäs myymälä sekä yhteisiä luovan alan BLOXHUB-työtiloja. Kun Tanskassa ollaan, eivät legot ja leikitkään ole kaukana.

Rakennukseen mennään kellaritasosta etuaukion kautta. Sisälle halliin johtavat liukuportaat sekä lasinen, tilava hissi. Lippumyymälään liittyy designtavaroihin ja julkaisuihin erikoistunut myymälä, porrastettu vaihtuvien näyttelyiden tila sekä ulkona sijaitseva hämäräkkö näyttelytila.

Toisen sisäänkäynnin puolelta pääsee kaksia portaita pitkin veden äärelle. Vasta silloin kaupungin ja parlamentin puolelta tullut havaitsee, että talon läpi todellakin kulkee leveä liikenneväylä. BLOX ottaa sijaintinsa veden äärellä haltuun huomattavasti paremmin kuin naapurissa sijaitseva kiiltävän musta kirjasto.

Pääsisäänkäynnin puolella on myös väljä etuaukio, jossa korjataan polkupyöriä ja jonne lapsille on tehty oma leikkialue aivan rakennuksen kylkeen. Lapsia on muistettu myös omilla opetustiloilla.

DAC:n henkilökunta työskentelee avoimessa ja perin hauskasti sisustetussa toimistossa. Näyttelyosastolta on lasisten seinien välityksellä näköyhteys rakennuksen keskeiseen, ylävaloa saavaan näyttelyhalliin. Muut työntekijät saavat vuorostaan nauttia läheisestä kaupunkimaisemasta.

Myyväläosasta johtaa portaikko toiseen näyttelytilaan ja ylös kahvilaan. Kahvilalla on kaksi komeaa terassia – pienempi kaupungin suuntaan ja toinen yli satama-alueen. Kaiken kruununa on 22 eri suuntiin avautuvaa asuntoa. Niillä on omat parveketerassinsa. Vuokrattavien asuntojen osoite lienee kaupungin halutuimpia.

” JONKINLAISTA VISUAALISTA RAUHAA JÄI KÄVIJÄNÄ KAIPAAMAAN.

Itsetietoista räväkkyyttä

DAC:n tehtäviin kuuluu järjestää näyttelyitä ja tapahtumia sekä ilmaista tai maksullista lapsia aktivoivaa toimintaa. Suuren **Ove Arup** -näyttelyn yhteydessä leikittiin legoilla. Aikuisille on järjestetty iltatilaisuuksia, joissa legoista on rakenneltu oluttarjoilun säestyksellä.

OMAn kädenjälki näkyy. Rakennuksessa on itsetietoista räväkkyyttä ja omanlaistaan käytännöllisyyttä. Kokonaisuuteen kuuluu autohallin lisäksi suuri pyörävaaja. Useita tunteja kestäneellä ensivierailulla tuli mieleen, että talon uumenista voisi vahingossa löytyä jopa yökerho tai itsepalvelupesula. Mutta ei nyt sentään.

Arkkitehtuurin esittäminen vaatisi kuitenkin myös rauhallisia ja keskittymistä helpottavia tiloja. BLOX on täynnä läpinäkyviä, portaikkoja, voimakkaissa väreissä leiskuvia mainostauluja ja monenlaista huokoisuutta. Jonkinlaista visuaalista rauhaa jäi kävijänä kaipaamaan – sekä myymälää, jossa arkkitehtuurikirjallisuudella olisi huomattavasti nykyistä näkyvämpi rooli.

Henkilökunta on hyväntuulista ja avuliasta. Suuri Ove Arup -näyttely sekä **Jørn Utzonille** omistettu näyttely kestävät helmi- ja maaliskuulle. Vuonna 2018 onkin kulunut sata vuotta Utzonin syntymästä.

Tarja Nurmi

Lisätietoa muusta toiminnasta: dac.dk.

KUVAT: TARJA NURMI

Kun funktionalismista tuli Ruotsissa ideologia

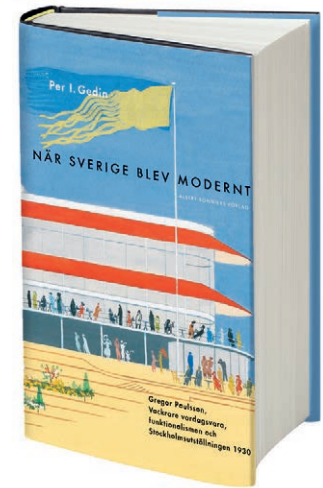
Taidehistorioitsija **Gregor Paulsson** toimi komissaarina, kun Tukholmassa järjestettiin vuonna 1930 kuuluisa näyttely *Stockholmsutställningen*. **Per I. Gedin** on kirjoittanut Paulssonista uuden elämäkerran, joka laajenee kuvaukseksi funktionalismin läpimurrosta.

Teoksen nimi *När Sverige blev modernt* lupaa laajempaa näkökulmaa läntisen naapurimaamme kehitykseen. Pääpaino on kuitenkin Gregor Paulssonin (1889–1977) ura- ja henkilöhistoriassa yhdistettynä niihin vaikutuksiin, joita Paulsson sai jo 1910-luvulta lähtien eri tahoilta.

Varhaisena esikuvana oli Bauhausin edeltäjä Deutscher Werkbund ja sen keulahahmo **Hermann Muthesius**. Muthesiuksen pamfletinomainen *Stilarchitektur und Baukunst* (1902) ilmestyi ruotsinnoksena vuonna 1910. Muthesius hyökkäsi silloista Euroopan arkkitehtuurin valtavirtaa vastaan ja tuomitsi muun muassa vanhemmasta arkkitehtuurista kopioitua aiheita, eritoten antiikin Kreikasta lainatut. Muthesius ei tyytynyt arvioimaan vain arkkitehtuuria: hän oli hankkinut kyseenalaista kunniaa propagoidulla saksalaista kulttuuria ja ”uutta ihmistä”, pohjaviireinä ilmeistä antisemitismiä. Arkkitehtuurissa totuudellisuus ja yksinkertaisuus olivat Deutscher Werkbundin suunnannäyttäjinä.

Vuonna 1845 perustettu Svenska Slöjdföreningen (SSF, nykyinen Svensk Form) toimi ponnahduslautana Paulssonille ja hänen nousulleen erääksi 1930-luvun johtavaksi arkkitehtuuri-ideologiksi. Paulssonin ensimmäinen esiintyminen SSF:n tilaisuudessa oli 26-vuotiaana vuonna 1915, jolloin hän piti esitelmän ”Anarkia vai aikakauden tyyli”. Paulsson ylisti Deutscher Werkbundia ja kritisoi **William Morrisia**, joka ei Paulssonin mukaan ymmärtänyt industrialismin edellyttämää modernia tekniikkaa. Jo seuraavana vuonna Paulssonilta ilmestyi teos *Den nya arkitekturen*.

Paulsson tutustui aikakauden nouseviin ruotsalaisiin arkkitehteihin, kuten **Gunnar Asplundiin**, **Sigurd Lewerentziin** ja **Sven Markeliukseen**. **Le Corbusier** tuli tutuksi viimeistään vuoden 1925 Pariisin maailmannäyttelyssä. SSF tuotti näyttelyyn oman osaston Paulssonin johdolla. Näyttely oli ruotsalaiselle taideteollisuudelle kansainvälinen menestys, ja Paulsson nimitettiin Ranskan Kunnialegioonan komentajaksi.

”

STOCKHOLMSUTSTÄLLNINGEN ON MUODOSTANUT IDEOLOGISEN PERUSTAN RUOTSALAISELLE ASUNTO- JA ARKKITEHTUURIPOLITIIKALLE KÄYTÄNNÖLLISESTI KATSOEN MEIDÄN PÄIVIIMME ASTI.

Perusta ruotsalaiselle asuntopolitiikalle

Pariisin maailmannäyttelyn menestyksen innoittamana Paulsson teki aloitteen suurisuuntaisen näyttelyn järjestämisestä Tukholmaan. Toukokuussa 1930 avattiin *Stockholmsutställningen*, jonka vaikutus Ruotsin sen jälkeiseen arkkitehtuuriin on ollut ylittämätön. Neljän ja puolen kuukauden aikana näyttely keräsi käsittämättömät lähes 4 miljoonaa kävijää. Ruotsissa oli tuolloin 6 miljoonaa asukasta. Paulsson toimi näyttelyn pääkomissaarina. Päänäyttelyarkkitehtina oli Gunnar Asplund.

Vaikka näyttelyn teemana oli ruotsalainen muotoilu ja ”kauniimpi arki”, herätti näyttelyvieraiden suurimman kiinnostuksen Djurgårdsbrunnsvikenin rantaan vastapäätä Skansenia toteutettu asunonäyttely. Asunonäyttely perustui arkkitehtuurikilpailuun. Kilpailuohjelmassa tavoitteeksi asetettiin muun muassa luoda jokaiselle ruokakunnan jäsenelle oma huone (6 neliömetriä katsottiin riittävän suureksi) ja yksi isompi yhteinen huone (olohuone), kun taas keittiö katsottiin voitavan supistaa keittokomeroksi. Perusteena olivat ennusteet valmisruokatarjonnan kasvusta. Kaikkein tärkeimmäksi kriteeriksi asetettiin auringonvalo. Kilpailuohjelman muotoillut arkkitehti **Uno Åhrén** piti suorastaan rikollisena tarjota ratkaisua, jossa yksikin huone rakennettaisiin ilman suoraa auringonvaloa.

Stockholmsutställningen on muodostanut ideologisen perustan ruotsalaiselle asunto- ja arkkitehtuuripolitiikalle käytännöllisesti katsoen meidän päiviimme asti. Vaikutuksia näyttelyllä oli myös Suomeen. Näyttelyssä vierailivat muun muassa **Alvar Aalto** ja **Gustaf Strengell**, ja Aalto selosti näyttelyä suomalaisille. Itse asiassa Aalto ja **Erik Bryggman** olivat seuranneet tiiviisti näyttelyn suunnittelua.

Sven Markelius piti vuonna 1928 Suomen Arkkitehtiliiton vuosikokouksessa Turussa huomiota herättäneen esitelmän funktionalismin periaatteista. Jopa päivälehdet kiinnittivät siihen huomiota. *Arkkithehti*-lehti julkaisi Markeliuksen esitelmästä otteita otsikolla ”Ratsionalisoimispyrkimykset nykyaikaisessa huonerakennustaiteessa”.

Terveellisiä funktionalistisia asuntoja

Tukholman näyttelyn jälkimmäisissä ilmestyi vuonna 1931 Paulssonin johdolla ohjelmajulistus *acceptera*. Pamfletin tekijöinä olivat Paulssonin lisäksi Gunnar Asplund, **Wolter Gahn**, Sven Markelius, **Eskil Sundahl** ja Uno Åhrén, kaikki nimekkäitä ja funktionalistisia rakennuksia jo suunnitelleita arkkitehteja. Ainoastaan Paulsson itse ei ollut arkkitehti vaan Skånen taidehistoriasta vuonna 1915 väitellyt taidehistorioitsija – Uppsalan yliopiston taidehistorian professoriksi Paulsson nimitettiin vuonna 1934. Pamfletin nimi *acceptera* tulee siitä, että siinä peräänkuulutettiin funktionalismin hyväksymistä.

Varsinkin toisen maailmansodan jälkeinen asuntorakentaminen on Ruotsissa noudattanut Paulssonin ja kumppanien propagaoimia toiveita. Tukholman näyttelyn seurauksena vuonna 1933 käynnistettiin valtiollinen asuntososiaalinen selvitystyö **Bertil Nyströmin** johdolla. Mukana aina vuoteen 1947 asti jatkuneessa selvitystyössä olivat muun muassa **Gunnar**

Otto G. Carlsundin näyttely Puck-ravintolassa.

Vasemmalta: Sven Markelius, Uno Åhrén, Gunnar Asplund, Eskil Sundahl, Wolter Gahn ja Gregor Paulsson.

Myrdal ja Uno Åhrén. Selvitystyön lähtökohtana oli saada aikaan uusia terveellisiä funktionalistisia asuntoja yleishyödyllisiltä rakennuttajilta. Åhrén ilmaisi selväsanaisesti tavoitteekseen asutokysymyksen ratkaisemisen sosialisoinnin keinoin.

Yleiskatsaus Ruotsin arkkitehtuuridebattiin

Gedin käsittelee teoksessaan seikkaperäisesti ruotsalaista rotuoppia, joka lähti kukoistamaan saksalaisten esikuvien pohjalta 1920-luvulta eteenpäin. Hän korostaa, että Paulsson ja Markelius olivat **Hitlerin** valtaannousun jälkeen vuonna 1933 aktiivisia antinatseja. Mutta samalla Gedin haluaa huomauttaa, kuinka *acceptera* sisälsi osin samoja kollektiivisuutta ihailevia ja yksilön merkitystä vähätteleviä elementtejä, jotka olivat tulleet tutuiksi **Mussolinin** Italiasta ja Hitlerin Saksasta. Le Corbusier saa Gediniltä kyytiä, kun Gedin, alkuperäislähteesiin tukeutuen, pyrkii osoittamaan Le Corbusierin yhteistyön Vichyn miehityshallinnon kanssa. Le Corbusier onnistui kuitenkin Saksan häviön jälkeen nopeasti luomaan toimivat suhteet Ranskan uuteen hallintoon.

Vaikka Gedinin biografia Gregor Paulssonista välillä hukkuu vähemmän mielenkiintoisiin yksityiskohtiin, saa kärsivällinen lukija hyvän yleiskatsauksen Ruotsin arkkitehtuuridebattiin ja ideologian kehittymiseen 1900-luvulla. Paulssonin kirjallisesta tuotannosta elämään on jäänyt kolmiosainen teos *Svensk stad*. Paulssonin johdolla tehty teossarja on lukuisten tutkijoiden artikkeleihin perustuva monitieteellinen katsaus Ruotsin kaupunkilaitoksen historiaan ja kehitykseen. Vuonna 1972 otetusta uusintapainoksesta tuli myyntimenestys.

Lauri Jääskeläinen

Per I. Gedin: När Sverige blev modernt. Gregor Paulsson, Vackrare vardagsvara, funktionalismen och Stockholmsutställningen 1930. Albert Bonniers Förlag 2018.

MATTI VATILO

yliarkkitehti, ympäristöministeriö

MRL uudistuu – tähtäin 2020-luvulle

Maankäyttö- ja rakennuslain kokonaisuudistus on hyvässä vauhdissa. Tarkoitus on, että viime keväänä lakivalmisteluvaiheeseen edennyt hanke saadaan maaliin parin kolmen vuoden mittaan.

Nelitahtinen valmistelukoneisto – eli parlamentaarinen seurantaryhmä, lakia valmisteleva työryhmä ja sen kuusi jaostoa sekä laaja sidosryhmäfoorumi – on asetettu ja työ on käynnissä. Pyrkimyksenä on päivittää maankäyttö- ja rakennuslaki ensi vuosikymmenen tarpeisiin niin, että sen nykyinen hyväksi havaittu perusta kestää.

Perusta on kiteytetty nykyisen maankäyttö- ja rakennuslain alkuun. Tavoitteena on jatkossakin luoda edellytykset hyvälle elinympäristölle, edistää ekologisesti, taloudellisesti, sosiaalisesti ja kulttuurisesti kestävä kehitystä sekä turvata jokaiselle osallistumismahdollisuudet asioiden valmisteluun – suunnittelun laadun edellytyksiä tietenkään unohtamatta.

Päivitystarpeeseen on monia syitä. Lain sisäinen logiikka on hapertumassa monien yksittäisten muutosten jäljiltä. Alueidenkäytön suunnitteluvälineet eivät kovin hyvin taivu alueiden erilaistumisen ja hallinnollisten rajojen yli pursuavan kaupungistumisen tarpeisiin. Ilmastonmuutoksen hillintä on jo tuonut rakentamiseen tiukat energiatehokkuusnormit, ja se edellyttää uudenlaista ohjausta myös alueidenkäytön osalta. Kiertotalous, elinkaarilähtöisyys ja vähähiilisyys ovat vahvistuvia kestävä kehityksen näkökulmia myös lakitasolla.

Eikä tässä vielä kaikki. Yhä älykkäämmät digisovellukset ja paikatiedon hyödyntämismahdollisuudet mahdollistavat suunnittelujärjestelmään jopa systeemisen uudistamisen, jos niin halutaan. Vähintäänkin on kysymys sähköisen asioinnin ja palveluprosessien, tiedolla johtamisen sekä tiedon hyödyntä-

misen ja yhteentoimivuuden merkittävästä parantamisesta. Ympäristöministeriö koordinoi kahta isoa digitalisaation hyödyntämishanketta: KIRA-digiä ja maa- ja metsätalousministeriön koordinoimaan paikkatietoalusta-kokonaisuuteen kuuluvaa maankäyttöpäätökset-hanketta. Ne tuottavat tietoa myös maankäyttö- ja rakennuslain kokonaisuudistuksen valmisteluun.

Kiinnostavaa uudistuksessa on myös se, mihin asentoon erilaiset valta- ja vastuusuhteet rakennetun ympäristön asioissa jatkossa asettuvat. Rakennushankkeeseen ryhtyvän ja urakoitsijan vastuurajoista on jo saatu aikaan pienimuotoinen kiistely. Rakennusala haluaa vahvistaa maanomistajan tai kiinteistökehittäjän aloiteoikeutta kunnan suuntaan kaavoituksen käynnistämisessä. Kaupunkiseutujen suunnittelua halutaan tukevoittaa, mutta yhteinen päätöksentekopohja puuttuu tai on heikko. Valtion rooli yleisen edun perälautana on viimeaikaisissa lakimuutoksissa kutistunut hyvin pieneksi. Se, onko jo menty liian pitkälle, nousee varmaankin esille, kun uudistuksen valmistelu etenee.

Maakuntauudistus toteutuessaan tuo myös oman mausteensa lakivalmisteluun. Nykyisin maakunnan liitto on kuntayhtymä. Soten myötä syntyvä maakunta on kunnalle rinnasteinen itsehallinnollinen organisaatio, jolloin kunnallinen kaavamonomoli kaavatasojen välillä katkeaa. Maakuntaa on myös tarjottu rakennusvalvonnan järjestäjäksi, jolloin riittävä osaaaminen olisi nykyistä helpommin turvattavissa kaikkialla Suomessa. Vaikka siihen ei päädyttäisi, rakennusvalvonnan kehittämiseen on ilmeinen tarve.

Alueidenkäytön suunnittelujärjestelmän uudistaminen on keskeinen osa MRL:n uudistamistyötä. Alueidenkäytöltä edellytetään nykyisin valmiuksia vastata nopeasti erilaisiin tarpeisiin. Halutaan lisää ketteryyttä ja yksinkertaisempia prosesse-

VALTION ROOLI YLEISEN EDUN
PERÄLAUTANA ON VIIMEAIKAISISSA
LAKIMUUTOKSISSA KUTISTUNUT
HYVIN PIENEKSI.

ja. Toisaalta myös vaatimukset elinympäristön laadulle ja herkkyys siinä tapahtuville muutoksille ovat kasvaneet. Näiden hyvä yhteensovittaminen on uudistuksen onnistumisen edellytyksiä. Ympäristöministeriö on halunnut tuoda keskusteluun radikaalejakin ideoita kaavajärjestelmän uudistamisen pohjaksi. Se ei tarkoita, että muutos olisi itsetarkoitus. Toimivaa ei kannata tuhota, jos paremmasta ei ole varmuutta.

Myös rakentaminen on muutostilassa. Eurooppaoikeuden vahvistamat ilmastovelvoitteet korostuvat edelleen tulevina vuosina. Rakennustuotteiden vapaa liikkuvuus edellyttää yhdenmukaistettuja Euroopan tasoisia ratkaisuja CE-merkintöjen mahdollistamiseksi. Turvallisuuden ja terveellisuuden tasosta ja arkkitehtuurin laadusta päätetään toki edelleen jäsenvaltioissa. Rakentamisen laatuongelmat ja erityisesti huoli rakennusten sisäilman terveellisyydestä tulee ottaa kokonais-uudistuksessa esiin jo kansantaloudellisista syistä.

Olin vastikään mukana Bottalla Asuntoreformiyhdistyksen keskustelutilaisuudessa, jossa pohdiskeltiin uudistusta niin kunnan, kiinteistökehittäjän, rakentajan kuin kansalaistenkin kannalta. Jatkovalmistelun sytykkeiksi tarttui hyviä havaintoja, mutta vielä enemmän puhuttiin toimintakulttuureista. Maankäyttö- ja rakennuslaki on täynnä joustavia normeja. Monet nykyisen lain syyksi pistetyt ongelmat olisivat korjattavissa toimimalla toisin ja kasvattamalla luottamusta – ilman että pykälääkään muutetaan.

Hyvä että myös SAFA on organisoitunut vaikuttamaan tähän ammattialan lainsäädännön suurimpaan uudistukseen vuosikymmeniin.

*Maankäyttö- ja rakennuslain uudistusta voi seurata
ympäristöministeriön verkkosivulta mrluudistus.fi.*

ark

Arkkitehti
Finnish Architectural Review

Kirjoita tai tarjoa kohdetta Arkkitehti-lehteen

Arkkitehti julkaisee ajankohtaisia artikkeleita arkkitehtuurista ja kaupunkisuunnittelusta, puheenvuoroja, katsauksia sekä kirja- ja näyttelyarvioita sekä esittelee uutta ja kiinnostavaa arkkitehtuuria ja suunnittelua.

Lehden seuraavia aihepiirejä ovat mm.

1/2019

Kaupunki

Globaali kaupungistuminen jatkuu myös Suomessa. Uudet kaupunkihankkeet ovat nostaneet huomion kohteeksi korkeat rakennukset, palvelukeskittymät, täydennysrakentamisen ja alueiden tiivistämisen. Suomalainen kaupunkiarkkitehtuuri on muutoksessa ja samalla myös eläväisempi kaupunkikulttuuri ja monimuotoisemmat urbaanit elämäntavat koskettavat yhä laajempaa osaa väestöstä.

Millaisia kaupunkieihin liittyviä kysymyksiä, katsauksia ja arvioita tulisi nostaa esiin? Mitä tapahtuu lähiöissä, esikaupunkialueilla, pikkukaupungeissa, hiljenevissä tai häviävissä kaupungeissa tai alati kasvavilla alueilla? Millaisia ovat kaupunkitason haasteet ja strategiat? Mitä seutujen, alueiden, kortteleiden, lähialueiden tai kaupunkitalojen suunnittelu nykyään tavoittelee, missä onnistutaan, missä ei? Millaisia kiinnostavia kaupunkieihin liittyviä projekteja on käynnissä, millaista on uusi kaupunkiarkkitehtuuri?

2/2019

Koulutus

3/2019

Asuminen

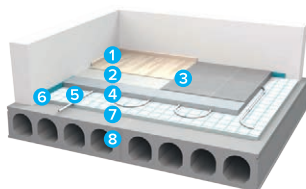
Lisätietoja www.ark.fi

Enemmän ääntä, arkkitehdit!

Lattiaratkaisu, joka sopii kaikkiin kohteisiin ja täyttää tiukimmatkin vaatimukset

Patteritta-kipsilattialämmitysjärjestelmä soveltuu niin toimistotilojen, sairaaloiden, koulujen kuin asuinhuoneistojenkin pinalattiaksi. Kokonaisuuden muodostavat WehoFloor by Uponor -lattialämmityspotket, Uponor Tacker -lattiaeriste ja Knauf LM80 -kipsilattiamassa.

Materiaali

1. Laminaatti **2.** Alusmatto **3.** Klinkkeri **4.** Knauf LM80 -kipsilattiamassa **5.** PE-Xa 17 x 2,0 mm lattialämmityspotki **6.** Knauf-reunanauhat **7.** Uponor Tacker -lattiaeriste EPS DES 30 mm **8.** Ontelolaatta

Tutustu käänteentekevään lattiaratkaisuunme ja voita langattomat Bose 35 -vastamelukuulokkeet (arvo 329 euroa), joissa on maailmanluokan melunvaimennus ja ensiluokkainen äänenlaatu. patteritta.fi

Weho
floor by Uponor & **KNAUF**

Lauri Lehtoruusu kirjoitti *au*:ssa 9/2018 erinomaisesti ot-sikolla "Ylös, ulos ja yhteiskuntaan". Tässä hänen keskei-siä ajatuksiaan:

Arkkitehdit ovat merkityksellisen hiljaisia suhteessa merki-tykseen. Arkkitehdit eivät osallistu julkiseen keskusteluun, vaikka kyseessä olisi heidän osaamiseensa liittyvä keskustelu. Osallistumattomuus yhteiskunnalliseen keskusteluun heijas-tuu ammattikunnan arvostukseen. Arkkitehtien arvostus pa-ranee tuomalla arkkitehtien asiantuntemus laaja-alaisesti, moniäänisesti ja avoimesti julkiseen keskusteluun.

Lehtoruusun havainnot ja korjausehdotukset ovat täsmäl-leen oikeat. Arkkitehtikunta näyttää ulkopuoliselle lähinnä jol-takin elitistiseltä salaseuralta. Tätä ei varmaankaan havaitse Helsingissä, koska siellä on niin paljon ammattikuntamme edustajia, jotka tukevat toinen toistensa näkemyksiä. Kehä III:n ulkopuolella tilanne on toinen. Täällä arkkitehti on harvi-naisuus. Hän joutuu jatkuvasti puolustamaan hyvän arkkiteh-tuurin asemaa ja tarpeellisuutta. Kun täällä joku kutsuu arkki-tehtia taiteilijaksi, se ei ole kunnianosoitus vaan pilkka.

Arkkitehti voi keskittyä suunnittelemaan laadukkaita taloja ja ympäristöjä, mutta sen lisäksi hänen tulisi pyrkiä vaikutta-maan koko yhteiskuntaan, jotta hyvän suunnittelun ja laaduk-kaan arkkitehtuurin arvostus nousisi. Nopein ja tehokkain tapa tässä pyrkimyksessä on tärkeiden ja vaikutusvaltaisten virkamiespaikkojen miehittäminen osaavilla arkkitehdeilla. Näiden arkkitehtien pitää niin sanottujen arkkitehtitaitojensa lisäksi osata sekä kirjoittaa että puhua tavalla, jota maallikko-kin ymmärtää. Se ei aina ole helppoa: siinä kun pitää usein panna itsensä perusteellisesti likoon.

Erityisen valitettavaa on se, että näille kvaliteeteille ei ark-kitehtien koulutuksessa tai muussakaan ammatillisessa toi-minnassa anneta juuri mitään arvoa. Tästä erinomaisena esi-merkkinä on virka-arkkitehtien työn aliarvostus, huolimatta siitä, että suuri osa SAFAn jäsenistä on virka-arkkitehteja. Kai-ken tietävä tähtiarkkitehti, joka sekä puhuu että kirjoittaa mahdollisimman epäselvästi käyttäen runsaasti sivistyssano-ja, on edelleen ammattikunnan epävirallinen ihanne.

Nyt tarvitaan asennemuutosta. Arkkitehtikunnan on herät-tävä ymmärtämään ammattikunnan vastuut ja velvollisuudet yhteiskuntaamme kohtaan. Asennekasvatus tähän suuntaan on aloitettava koulutuksesta. Vain siten ammattikuntamme voi saada julkista arvostusta ja todellista vaikutusvaltaa. Asiansa osaava virka-arkkitehti on yrittäjäarkkitehdin paras ystävä.

Klaus Pelkonen, Lappeenranta

oppuvuoden ykköspuheenaiheena oli itseenäisyyspäivän alla avautunut Oodi-keskustakirjasto, joka sai myös Vuoden Teräsrakenne-palkinnon. Muitakin palkintoja jaettiin. Tämänvuotinen arkkitehtuurin valtionpalkinto meni oikeutetusti **Trevor Harrisille ja Hennu Kjisikille** ”arkkitehtuurikentän rikastuttamisesta jo vuosikymmenten ajan”. **Erkko Aarti** pokkasi nuoren arkkitehdin Bryggman-apurahan ja oululainen **Alt Arkkitehdit** Suomi-palkinnon.

► **KALEVA 27.11.**

Oululainen Alt Arkkitehdit sai Suomi-palkinnon:

// Palkintoperusteluissa korostetaan arkkitehti-toimiston työtä, joka nostaa arkiympäristön elämisen tasoa korkealaatuisen suunnittelun keinoin. Luonnon materiaalien, kuten puun, käyttö ja pohjoisen, matalalta tulevan valon hyödyntäminen tilasuunnittelussa ovat Alt Arkkitehtien suunnittelun tunnusmerkkejä.”

RAKENNUSLEHTI 20.11.

Helsingin uudelle keskustakirjastolle Oodille vuoden teräsrakennepalkinto:

// Ylä- ja alatasen väliin on tehty vähän yli sata metriä pitkä teräksinen siltarakenne, joka kannattelee ylintä kerrosta ja täyttää keski-kerroksen vinttimäisellä ristikkorakenteella sekä vapauttaa maan tason keskiosan kokonaan rakenteista. Oodin tontti oli varattu alkujaan toimistotalokäyttöön. ALA Arkkitehtien arkkitehtuuri murtautuu kuitenkin selvästi ulos toimistotalon laatikosta ja ottaa vahvan yhteyden ympäristöönsä. Tilan draama syntyy Oodissa rakenteen uskomattomuudesta, kun kantavaa rakennetta on näkyvissä vain vähän.”

AAMUSET 16.11.

Nuoren arkkitehdin Bryggman-apuraha Erkko Aartille:

// Aarti on menestynyt useissa vaativien julkisten rakennusten suunnittelusta järjestetyissä arkkitehtuurikilpailuissa. Hän on yhteistyössä **Arto Ollilan** ja **Mikki Ristolan** kanssa voittanut ensimmäiset palkinnot Tampereen taidemuseon ja Pyynikintorin alueen, Tuusulan lukion ja monitoimitalon sekä Jätkäsaaren peruskoulun kansainvälisissä suunnittelukilpailuissa. Kansainvälisesti näkyvä työ on ollut Lontoon King’s Crossin kilpailuvoiton myötä toteutettu Viewpoint-luontopaviljonki.”

► **HELSINGIN SANOMAT 30.11.**

Miltä Oodi näyttää?:

// Arkkitehti kertoo avaran, yhtenäisen tilan asettamista haasteista ja niiden ratkaisuista.

Jussi Vuoren mielestä on kiinnostavaa huomata, että samoihin tavoitteisiin on pyritty jo pitkään. ’Asioiden toteutuminen saattaa vaatia jopa useampien sukupolvien panosta’, hän miettii. ’Tällaiset hankkeet käyvät ensin pitkän julkisen keskustelun ennen kuin muuttuvat niin konkreettisiksi, että rakentamispäätös tehdään.”

► **YLE 27.11.**

Taiteen valtionpalkinto 16 taiteilijalle – mukana Klaus Haapaniemi ja Zaida Bergroth:

// Arkkitehtuurin valtionpalkinto jaettiin kahdelle arkkitehdille, **Trevor Harrisille** ja **Hennu Kjisikille**. Harris ja Kjisik ovat rikastuttaneet suomalaista ja kansainvälistä arkkitehtuurikenttää jo vuosikymmenten ajan. Yhteisessä toimistossa on syntynyt korkeatasoisia toteutuksia ja arkkitehtuurikilpailujen voittoja, kuten tämänvuotinen Hakanienrannan ideakilpailu.”

Voittanut ehdotus Siivet.

Modernisti kodikas seurakuntatalo Laitilaan

Kutsukilpailussa suunniteltiin Laitilaan nykyaikaista seurakuntatoimintaa ja erityisesti ihmisten kohtaamista palveleva seurakuntatalo.

RAKENNUKSEN KORKEUS JA
ASEMOINTI TONTILLA HAASTAVAT
YMPÄRISTÖÄ JA VANHAA PAPPILAA.

Vuonna 1972 rakennetussa Laitilan seurakuntatalossa havaittiin hyvin vaikeita sisäilmaongelmia. Seurakunta totesi tutkimustulosten pohjalta, että korjaaminen ei ole tarkoituksenmukaista, ja päätti korvata rakennuksen uudisrakennuksella. Hanke käynnistettiin suunnittelukilpailulla.

Osallistujat valittiin runsaslukuisten ilmoittautuneiden joukosta. Vähimmäisvaatimukset täyttävistä 44 suunnitteluryhmästä arpa valitsi neljä arkkitehtitoimistoa työryhmineen: Arkkitehtitoimisto Lasse Kosunen, MUUAN, Sigge Arkkitehdit sekä Arkkitehtitoimisto Matti Takala.

Palkintolautakunta päätti yksimielisesti asettaa ensimmäiselle sijalle ehdotuksen *Siivet*, jonka laatijana oli suunnittelu- toimisto MUUAN.

Houkutteleva, kodikas ja yhteisöllinen

Ehdotusten ohjelmanmukaisuus tarkistettiin palkintolautakunnan ensimmäisessä kokouksessa. Yhdessä työssä seurakuntatalo oli sijoitettu ohjelman vastaisesti täysin eri tontille, joten se oli suljettava pois kilpailusta. Kolme muuta suunnitelmaa todettiin ammattitaitoisesti ja huolellisesti laadituiksi, kilpailuohjelman kriteerit hyvin täyttäviksi.

Olenainen arviointiperuste oli kaupunkikuvallinen soveltuvuus. Uuden julkisen rakennuksen tuli löytää tasapainoinen suhde ympäröivään rakennuskantaan, vanhaan pappilaan ja perinteikkääseen puistomaisemaan. Suunnitelmat vaihtelivat maltillisen sopeutuvasta ympäristöstä voimakkaasti haastavaan. Molempia lähestymistapoja voi pitää perusteltuina, ja parhaat ratkaisut sisälsivätkin sopivassa suhteessa paikkaan sulautumista ja siitä rohkeasti erottautumista.

Toiminnallisissa ratkaisuissa näkyi tekijöiden ammattitaito: kaikissa ehdotuksissa oli saavutettu vähintään kohtuullinen toimivuus. Parhaissa ratkaisuissa arkkitehtuuri ei pelkästään mahdollista tavoitteiden mukaista toimintaa vaan myös tukee ja rakentaa sitä. Lämmin houkuttelevuus, kodikkuus ja yhteisöllisyys olivat seurakuntakeskuksen keskeisiä teemoja, ja rakennuksen odotettiin luovan niihin kannustavat puitteet.

Voittaja nousee siivilleen

Voittajaehdotuksessa *Siivet* uuden seurakuntatalon yleisilme on sopivasti julkisen rakennuksen oloinen ja kutsuvan kodinomainen. Symmetrinen kolmisakarainen muoto on sympaattisella tavalla persoonallinen. Yhtenäinen kattomuoto tuo kokonaisuuteen rauhallista vakuuttavuutta.

Rakennuksen korkeus ja asemointi tontilla haastavat ympäristöä ja vanhaa pappilaa. Tämä herätti palkintolautakunnassa kritiikkiä ja kehitystoiveita. Piha-alueet ja lähestymisreitit ovat sinänsä vivahteikkaasti jäsenneiltyjä. Rakennuksen muoto rajaa luontevia ja toimivia lähiulkotiloja. Kuparikatto ja

hirsijulkisivu ovat paikkaan ja rakennustyyppiin sopivia luonnollisia materiaalivalintoja.

Ehdotuksessa on eläydytty erilaisten käyttäjäryhmien rooleihin. Toiminnot jakautuvat selkeästi rakennusmassan kolmeen sakaraan. Sakaroiden tyvessä sijaitseva keskusaula on hyvä kokoontumistila ja liikenteen välittäjä eri toimintojen välillä, ja se toimii myös monikäyttötilana. Kokoontumistilojen muotoilussa nähtiin joiltakin osin puutteita, mutta niitä arvioitiin kuitenkin olevan mahdollista kehittää. Kasvatustyön ja hallinnon tilat on jäsenneilty luontevien keskeistilojen ympärille.

Teknisissä ratkaisuissa voittaja on halunnut välttää turhia riskejä, mikä onkin viisasta, kun otetaan huomioon edellisen seurakuntatalon kohtalo. Massiivinen hirsirakenne on luonnollinen ja terveellinen valinta. Tuulettuva ryömintätalallinen alapohja sekä mitoitukseltaan reilu kylmä ullakkotila ovat teknisesti turvallisia ratkaisuja, joissa on perinnerakentamisen viisautta.

Siivet on tasapainoisella tavalla elämyksellinen, identiteettitään seurakunnallinen julkinen rakennus, mutta ei kuitenkaan liian juhlava tai sakraali. Sen levollinen muotoilu viestii lempeää ajattomuutta, hirsipinnat huokuvat lämpöä ja turvallista kodinomaisuutta. Tunnelma sisätiloissa on osunut oikeaan: havainnekuvista välittyy viihtyisä, yhdessä olemiseen ja tekemiseen kannustava tila. Työ vaatii joiltakin osin jatkokehittelyä, mutta vahva arkkitehtuurikonsepti kestänee hyvin muuntelua.

Mutkin kilpailutyöt olivat laadukkaita. Ehdotus *Nide* on kauniisti muotoiltu puurakennus, joka täydentää puistomais- ta ympäristöä hienovaraisesti. *Triptyykin* voimakasotteinen ja sakraali arkkitehtuuri tuo näyttävän lisän Laitilan kaupunki- kuvaan.

Asmo Jaaksi

Voittaja

Ehdotus *Siivet*
MUUAN

Tekijät: arkkitehti Tiina Antinoja, arkkitehti Olli Metso, arkkitehtiylöppilas Aleksi Rastas, arkkitehti Tuulikki Tanska, arkkitehti Mia Pujol, arkkitehti Anna Koskinen

Muut ehdotukset

Nide, Arkkitehtitoimisto Lasse Kosunen
Triptyykki, Sigge Arkkitehdit

Ehdotus Nide.

Ehdotus Triptyyksi.

Palkintolautakunta

Laitilan seurakunnan kirkkoherra **Petri Laitinen** (pj.), talouspäällikkö **Merja Jusi**, kirkkovaltuuston pj. **Marjo Uusi-Kinnala**, kirkko-neuvoston vpj. **Jussi Perkkola**, seurakunnan työntekijöiden edustaja **Juha Kylänpää**, ammattijäsenenä arkkitehti **Sinikka Selänne**, arkkitehti **Olavi Mäkelä**, arkkitehti, kilpailijoiden nimeämä **Asmo Jaaksi**, DI **Ville Varjo** (sihteeri)

SAIRAALA- JA HOIVARAKENTAMINEN

2019

12.2.2019, Helsinki

www.ril.fi/sairaala2019

KILPAILUKALENTERI

YLEISET KILPAILUT

Kouvolan Sakaristonmäen alue
Sastamalan ydinkeskustan ideakilpailu
Porin Aarre – Satakunnan museon laajennus
Uusi Kansallinen – Kansallismuseon lisärakennus

ALOITUS

10.9.2018
1.10.2018
15.11.2018
10.1.2019

SISÄÄNJÄTTÖ

20.12.2018
31.1.2019
15.3.2019
4.4.2019

SISÄÄN JÄTETYT YLEISET KILPAILUT

Lappeenrannan Raatihuoneen kortteli
Senaatintorin valaisinpylväs
Lappeenrannan Sammonlahden koulu
Asuntoreformi Helsinki – Asuminen 2020

18.6.2018
2.7.2018
31.8.2018
3.9.2018

8.10.2018
15.10.2018
30.11.2018
14.12.2018

KUTSUKILPAILUT

Jyväskylän Hannikaisenkatu 27–29
Tapiolan kulttuurikeskus ja Kulttuuriauukion ympäristö
Projekt Albert, taidemuseo Tammisaareen
Kaleva-Hakametsä-paikalliskeskus
As. Oy Helsingin Aida

7.6.2018
21.6.2018
17.9.2018
17.10.2018
15.11.2018

17.10.2018
26.10.2018
20.12.2018
7.2.2019
6.3.2019

MUUT KILPAILUT

Pandakaupunki Ähtärin esiintymislava, opiskelijakilpailu
Haapaniemenkatu 4, tontinluovutuskilpailu
Helsingin päiväkotien SR-kilpailu

22.11.2018
29.11.2018
11/2018

8.2.2019
3.4.2019
5/2019

Julkisiin hankintoihin liittyvät kilpailut

HILMA: www.hankintailmoitukset.fi, SIMAP: simap.ted.europa.eu

KUVAT: TUOMAS UUSHEIMO

Teräsrakenne- palkinto Oodille

Vuoden Teräsrakenne -palkinnon sai Helsingin keskustakirjasto Oodi. "Jotain muuta" Helsingin ydinkeskustaan tarjoavassa arkkitehtuurissa muotokielen mahdollistavat oivaltavat ja taidokkaat teräsrakenteet.

Oodin arkkitehtisuunnittelusta vastasi Arkkitehtitoimisto ALA pääsuunnittelijanaan **Niklas Mahlberg** ja rakennesuunnittelusta Ramboll Finland päärakennesuunnittelijanaan **Tapio Aho**.

Töölönlahden alueen kehittämisessä visiona on ollut luoda kaupunkilaisten mittakaavaista tilaa. Oodissa arkkitehtisuunnittelun lähtökohta on ollut tehdä kokonaisuus, joka tulee vielä lähemmäksi jokaista kaupunkilaista kuin ympäröivät rakennukset. Oodi on suunniteltu ja rakennettu ihmisten ja tiedon kohtaamisen rakennukseksi, joka tarjoaa kirjastotoiminnalle muuntojoustavaa tilaa. Oodi on avoimena pysyvä kaupunkilaisten käyttötila, jonka sisätilat voivat muovautua joustavasti kirjastotoiminnan kehitystarpeiden mukaisesti.

Uudessa keskustakirjastossa on kolme erilaista kerrosta. Katutaso on kohtaamispaikka kaupunkilaisille, keskikerros työskentelyn ja palaverien tilaa, ja ylimmässä kerroksessa hankitaan tietoa ja opitaan kirjoista tai muista medioista. Alin taso on ikään kuin jatke Kansalaistorille. Lasiseinäinen ylin kerros taas kurottuu parvekkeena tontin rajan yli Mannerheimintien ja eduskuntatalon tasolla.

Ylä- ja alatason väliin on tehty vähän yli sata metriä pitkä teräksinen siltarakenne, joka kannattelee ylintä kerrosta. Se täyttää keskikerroksen vinttimäisellä ristikkorakenteella sekä vapauttaa maan tason keskiosan kokonaan rakenteista.

2 500 tonnia terästä

Tilan draama syntyy Oodissa rakenteen uskomattomuudesta, kun kantavaa rakennetta on näkyvissä vain vähän. Yksi tärkeä kokonaisuuden elementti on sisä- ja ulkotilojen limityksen rakenteellinen uhkarohkeus, johon kuuluu esimerkiksi pilariton katos.

Teräsrakenteinen siltamainen runko sisältää kaksi kaarta sekä kannattaa lipan, jonka kärjestä on matkaa ulompaan teräskaareen liki 15 metriä. Rakennuksen Mannerheimintien puoleisen lasiseinän kohdalla oleva ulompi kaari painaa noin 600 tonnia ja rakennuksen keskellä noin kymmenen metrin päässä ulommasta oleva kaari noin 400 tonnia. Kaarien välissä on teräsristikkorakenne, joka jatkuu myös ulomman kaaren

Vasemmalta YIT/Tero Seppänen ja Jorma Kontturi, Helsingin kaupunkiympäristötoimiala/Jouko Snellman, ALA/Jussi Vuori, Juho Grönholm, Samuli Woolston ja Niklas Mahlberg, Ramboll Finland/Tapio Aho, Normek Oy/Pasi Parkkinen ja Simon De Neumann.

yli. Koko rakennuksen päärunko on terästä, jota on kulunut rungon valmistamiseen noin 2 500 tonnia.

Valinnan Vuoden Teräsrakenne -palkinnon saajasta tekee vuosittain riippumaton palkintolautakunta. Tänä vuonna palkintolautakunnan puheenjohtajana toimi Vuoden Teräsrakenne -palkinnon vuonna 2017 voittaneen Helsingin Länsiterminaali 2:n pääsuunnittelija, arkkitehti SAFA **Tuomas Silvennoinen** PES-Arkkitehdeista.

STAR T EDITION

Hanki ArchiCAD SE 2019 jo nyt ja säästä!

Täysverinen, kevyempi ArchiCAD
Tutustu: www.archicad.fi

© Sebastian Sandelin, www.sisatila.fi

Micro Aided Design M.A.D.

FEUCITY KJISIK

Arkkitehtuurin valtionpalkinto Trevor Harrisille ja Hennu Kjisikille

Taiteen edistämiskeskus myönsi arkkitehtuurin valtionpalkinnon Trevor Harrisille ja Hennu Kjisikille heidän pitkäjänteisestä, suomalaista ja kansainvälistä arkkitehtuurikenttää rikastuttavasta työstään.

Trevor Harris ja Hennu Kjisik perustivat yhteisen toimiston vuonna 1985. Arkkitehtitoimisto Harris–Kjisik tunnetaan erityisesti innovatiivisesta kaupunkisuunnittelusta, lukuisista sairaalaprosjekteista sekä työskentelytavasta, jossa olemassa oleva ympäristö otetaan hienovaraisesti huomioon.

Eurooppa-, kulttuuri- ja urheiluministeri **Sampo Terho** jakoi valtion taidepalkinnon 27.11. taidetoimikuntien 50-vuotisjuhlassa Taike-gaalassa Helsingissä. Arkkitehtuurin valtionpal-

kinnon perusteluissa nostettiin esiin muun muassa Harrisin ja Kjisikin korkeatasoiset toteutukset sekä voitot arkkitehtuurikilpailuissa, kuten Hakaniemenrannan ideakilpailussa tänä vuonna. Kaksikko on toteuttanut myös paljon näyttelyitä ja seminaareja sekä edistänyt kansainvälistä kehitysyhteistyötä ja arkkitehtuurin alan tutkimusta.

”Olimme palkinnosta yllättyneitä mutta luonnollisesti myös iloisia ja imarreltuja. Tavallamme yhdistää rakennus- ja kaupunkisuunnittelua pitkäjänteisiin opetustoimintoihin on ilmeisesti ollut merkitystä. Vuosikymmenien aikana toimistosamme vaikuttaneille meitä nuoremmille kuuluu tietenkin huomattava osa tästä kunniaa”, kertoo Kjisik.

”Olemme aina olleet kiinnostuneita sekä pienemmistä että isommista projekteista. Meille on itsestään selvää, että nyky-

arkkitehdin pitäisi pystyä hankkeen aikana luontevasti siirtymään mittakaavasta toiseen. Talot eivät ole irrallisia objekteja maisema- tai kaupunkikuvassa vaan merkittäviä yksityiskohtia suuremmasta kokonaisuudesta. Niiden väliin pitäisi syntyä inspiroivia ja hyödyllisiä ulkotiloja. Tämä periaate on aina ollut johtolanka työssämme”, jatkaa Harris.

Merkittävät urat professoreina

Harris ja Kjisik ovat kumpikin tehneet myös merkittävän uran professoreina: Harris kaupunkisuunnittelun professorina Aalto-yliopistossa ja Kjisik yhdyskuntasuunnittelun professorina Oulun yliopistossa. Parhaillaan Arkkitehtuurimuseossa esillä olevan *Interplay of Cultures* -näyttelyn taustalla on Aalto-yliopiston poikkitieteellinen kurssi, jota Kjisik oli perustamassa. Sekä näyttely että kurssi keskittyvät globaalin kestävyyden ja humanitaarisen kehityksen kysymyksiin.

”Professoreina toimiessaan Harris ja Kjisik ovat jakaneet tietouttaan ja innostustaan uusille sukupolville ja korostaneet arkkitehdin korkeaa ammattietiikkaa”, perusteluissa mainitaan.

Vuonna 2018 valtionpalkinnot jaettiin arkkitehtuurin, elokuvataiteen, esittävien taiteiden, kirjallisuuden, kuvataiteen, mediataiteen, monitaiteen, muotoilun, musiikin, sarjakuvataiteen ja valokuvataiteen aloille. Palkinnot olivat suuruudeltaan 14 000 euroa. Arkkitehtuurin valtionpalkinnosta päättää arkkitehtuuri- ja muotoilutoimikunta.

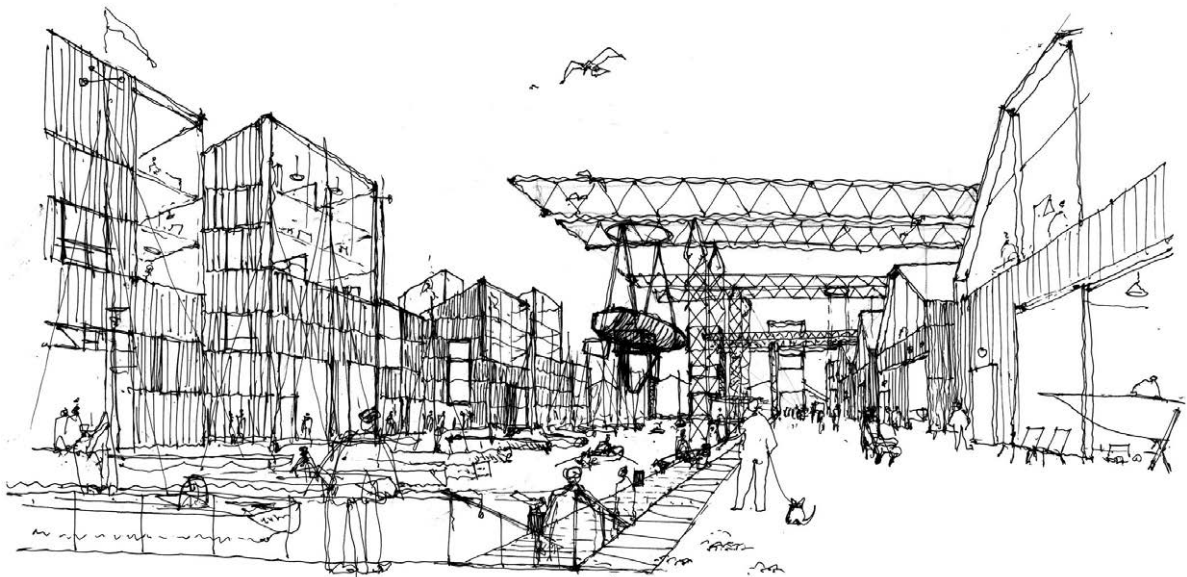

Hakaniemenrannan ideakilpailu.

TALOT EIVÄT OLE IRRALLISIA OBJEKTEJA
MAISEMA- TAI KAUPUNKIKUVASSA VAAN
MERKITTÄVIÄ YKSITYISKOHTIA
SUUREMMASTA KOKONAISUUDESTA.
– TREVOR HARRIS

Kalasataman kutsukilpailu.

Tuupalan puukoulu.

KUVAT: MIKKO AUERNIUTTY

Alt Arkkitehdeille Suomi-palkinto

Eurooppa-, kulttuuri- ja urheiluministeri Sampo Terho palkitsi seitsemän ansioitunutta taiteilijaa ja ryhmää Suomi-palkinnoilla.

Palkinnon saivat muusikko **Remu Aaltonen**, Alt Arkkitehdit, Finnish Game Jam, kirjailija ja suomentaja **Jyrki Kiiskinen**, Koko Jazz Club, taiteellinen johtaja **Paola Suonen** ja elokuvaohjaaja **Selma Vilhunen**.

”Arkkitehtuurissa mediahuomio kiinnittyy usein vain pääkaupunkiseudulle rakennettuihin rakennuksiin. Tällä kertaa halutaan nostaa esiin Pohjois-Suomen laadukasta arkkitehtisuunnittelua”, perusteluissa todetaan.

Alt Arkkitehdit on Oulussa toimiva arkkitehtitoimisto, jonka osakkaat ovat arkkitehdit **Antti Karsikas**, **Kalle Vahtera**, **Ville-Pekka Ikola** ja **Tuomas Niemelä**. Toimisto on suunnitellut kouluja, päiväkoteja, asuntoja ja terveydenhoitoalan rakennuksia – arkiympäristöä, joka nostaa elämisen tasoa korkealaatuisen suunnittelun keinoin. Hyviä esimerkkejä ovat Tuupalan puukoulu Kuhmossa, joka oli myös Arkkitehtuurin Finlandia -palkintoehdokkaana, Lehtikankaan monitoimitalo Kajaanissa sekä Ruukin terveysasema.

”Luonnon materiaalien, kuten puun, käyttö ja pohjoisen, matalalta tulevan valon hyödyntäminen tilasuunnittelussa ovat Alt Arkkitehtien suunnittelun tunnusmerkkejä. Kontekstin ja paikan hengen huomioon ottava arkkitehtuuri tekee paikoista aiempaa merkityksellisempiä – julkisia tiloja, joista kuntalaiset voivat olla ylpeitä”, perusteluissa sanotaan.

**TÄLLÄ KERTAA HALUTAAN NOSTAA ESIIN
POHJOIS-SUOMEN LAADUKASTA
ARKKITEHTISUUNNITTELUA.**

Suomi-palkinto myönnetään tunnustuksena merkittävästä taiteellisesta urasta. Perusteena voi olla myös huomattava saavutus tai lupaava läpimurto. Vuodesta 1993 jaettujen Suomi-palkintojen suuruus oli tänä vuonna 24 700 euroa, ja ne myönnettiin Veikkauksen tuotosta.

Bryggman- apuraha Erkko Aartille

Suomen Arkkitehtiliitto SAFA myönsi nuoren arkkitehdin Bryggman-apurahan arkkitehti **Erkko Aartille**. Apuraha myönnettiin Aartin poikkeuksellisen aktiivisesta osallistumisesta ja menestymisestä arkkitehtuurikilpailuissa sekä toiminnasta menestyvän arkkitehtitoimiston osakkaana.

Erkko Aarti on menestynyt useissa vaativien julkisten rakennusten suunnittelusta järjestetyissä arkkitehtuurikilpailuissa. Hän on yhteistyössä **Arto Ollilan** ja **Mikki Ristolan** kanssa voittanut ensimmäiset palkinnot Tampereen taidemuseon ja Pyynikintorin alueen, Tuusulan lukion ja monitoimitalon sekä Jätkäsaaren peruskoulun kansainvälisissä suunnittelukilpailuissa. Kansainvälisesti näkyvä työ on ollut Lontoon King's Crossin kilpailuvoiton myötä toteutettu Viewpoint-luontopaviljonki.

Jätkäsaarella uudistetaan kouluarkkitehtuuria

Erkko Aarti toimii projektiarkkitehtina ja avustavana pääsuunnittelijana vaativassa Jätkäsaaren peruskoulun hankkeessa, joka uudistaa suomalaista kouluarkkitehtuuria ja on ensimmäisiä alusta asti uuden opetussuunnitelman mukaan suunniteltuja kouluja. Hän toimii vastaavana suunnittelijana käynnistytävissä Tampereen taidemuseon hankkeessa yhdessä Arto Ollilan kanssa.

”Tunnustus kannustaa entisestään tavoittelemaan korkeatasoista arkkitehtuuria ja ottamaan osaa vaativiin arkkitehtuurikilpailuihin”, Aarti sanoo.

Aarti kuuluu myös nuorten arkkitehtien muodostamaan Uusi Kaupunki -kollektiiviin.

Aarti toimii tuntiopettajana Aalto-yliopiston rakennussuunnittelun Building design studio -kurssilla ja luennoi erityisesti tulevaisuuden oppimisympäristöjen suunnittelusta. Hän toimii myös sivutoimisena kalustemuotoilijana perheyriitys Aartimberissä, joka jalostaa lähiuotettua puuta hienopussepän tuotteiksi.

TUNNUSTUS KANNUSTAA ENTISESTÄÄN
TAVOITTELEMAAN KORKEATASOISTA
ARKKITEHTUURIA JA OTTAMAAN OSAA
VAATIVIIN ARKKITEHTUURIKILPAILUIHIN. ►

Itsenäisyyspäivän kunniamerkkejä arkkitehdeille

Presidentti **Sauli Niinistö** jakoi itsenäisyyspäivänä kunniamerkkejä. SAFAn ehdotuksesta kunniamerkin sai seitsemän arkkitehtiä.

Suomen Valkoisen Ruusun I luokan ritarimerkin sai **Asmo Jaaksi**. Suomen Leijonan I luokan ritarimerkki myönnettiin **Pihla Meskaselle**, **Kari Järviselle**, **Mikko Aholle** ja **Pia Iloselle**. Suomen Valkoisen Ruusun ansioristin sai **Sari Viertiö**. Suomen Valkoisen Ruusun ritarimerkin sai **Hannele Grönlund**.

Jonna Taegen, Erkko Aarti ja Maarit Kaipainen.

Nuoren arkkitehtuurin foorumi Turussa

Bryggman-apurahan luovutti **Erkko Aartille** SAFAn varapuheenjohtaja **Jonna Taegen** Nuoren arkkitehtuurin foorumissa 16.11. Turun Kårenissa.

Toista kertaa Turussa järjestetyssä foorumissa apurahan saajan lisäksi kuultiin puheenvuoroja aiemmilta Bryggman-apurahan saajilta, arkkitehti **Sarlotta Narjukselta** (apuraha 2000), sisustusarkkitehti **Samuli Naamangalta** (apuraha 2003) sekä arkkitehti ja kuvataiteilija **Kaisa Soinilta** (ensimmäinen Bryggman-apuraha 1997). Narjus kuvaili eloisasti arkkitehtityrittäjän elämää monipuolisten hankkeiden parissa. Narjuksen ja hänen puolisonsa **Antti-Matti Siikalan** toimisto Sarc on toinen tämänvuotisen Arkkitehtuurin Finlandia -palkinnon saaneen Uuden lastensairaalan suunnittelijoista.

Naamanka kertoi havainnollisesti hyvin monitahoisesta suunnittelutyöstään vaiheista. Hän on tullut tunnetuksi muun muassa kalustesuunnittelijana ja graafisen betonin kehittäjänä. Soini puolestaan kertoi, miten hän siirtyi arkkitehtuurista kuvataiteeseen Cranbrookin taideakatemiassa suoritettujen opintojen myötä ja miten hän on hyödyntänyt arkkitehtuuria maalausprojekteissaan. Nykyään Soini opettaa kuvataidetta arkkitehtiot opiskelijoille Tampereella.

Ensi vuoden Bryggman-apurahan saa nuori sisustusarkkitehti. Bryggman-instituutin tavoitteena on luoda foorumista perinne. Näin saadaan arvokasta tietoa siitä, miten apuraha on auttanut uransa alussa olevia suunnittelijoita edistymään ammattitaidossaan.

Maarit Kaipainen

Kirjoittaja on arkkitehti ja Bryggman-säätiön hallituksen jäsen.

Liittovaltuuston kokoonpano toimikaudeksi 2019–2021

UUSI MUSTA

**Noora Laak, Jussi Ukkonen,
Emmi Jääskeläinen**

YRITTÄJÄ-SAFA

**Jussi Murole, Aaro Artto, Asko Takala,
Juha Salmenperä**

KOKO SUOMI

Esa Kauppi, Janne Pihlajaniemi

EKO-SAFA

**Maarit Kaipainen, Kari Raimoranta,
Ville Hara**

PRO KILJAVA

Harri Hagan

VATA-SAFA

**Annukka Lindroos, Tuomo Hahl,
Noora Koskivaara, Anne Jarva**

TAMSAFA

Eeva Korhonen

ARKKITEHDIT KESTÄVÄN RAKENTAMISEN PUOLESTA

**Harri Hautajärvi, Sakari Mentu, Helena
Hirviniemi, Emilia Saatsi, Mona Schalin,
Maire Mattinen**

HESA-SAFA

**Inari Virkkala, Sasu Marila, Tuomo Sirkiä,
Hennu Kjisik**

ARKKITEHTIOPISELIJAT

**Verna Hahtola, Valtteri Johansson,
Juuso Pajukko**

Henna Helander jatkaa SAFAn puheenjohtajana

KUVAT: PETTERI KARI

SAFAn pj:na jatkava Henna Helander ja liittovaltuuston uusi pj. Maarit Kaipainen oikealla.

Uusia liittovaltuuston jäseniä vasemmalta Emmi Jääskeläinen, Noora Laak ja Eeva Korhonen.

”

VAIKKA ARKKITEHTEJA ON MÄÄRÄLLISESTI VÄHÄN, VOIMME TOIMIA MONIEN YHTEISKUNNAN ONGELMIEN RATKAISIJOINA. ARKKITEHTIEN KYSYNTÄÄ VOIDAAN KASVATTAA KUITENKIN VAIN OSALLISTUMALLA AKTIIVISESTI JULKISEEN KESKUSTELUUN, NOSTAMALLA ESIIN HYVÄN SUUNNITTELUN TARVE.

– HENNA HELANDER

S AFAn uusi liittovaltuusto 2019–2021 vahvisti syyskokouksessaan 10.12. SAFAn hallituksen, vaalivaliokunnan ja eettisen valiokunnan kokoonpanot. Liiton puheenjohtajana jatkaa **Henna Helander**, varapuheenjohtajiksi valittiin **Harri Hautajärvi** ja **Hannu Salmi**. Liittovaltuuston puheenjohtajaksi valittiin **Maarit Kaipainen** ja sihteerinä jatkaa **Paula Huotelin**.

Liittovaltuusto vahvisti vaalivaliokunnan esityksen mukaisesti SAFAn hallituksen jäsenet: **Miia Perkkiö**, **Tuomo Hahl**, **Auvo Lindroos**, **Jonna Taegen**, **Noora Laak**, **Esa Kauppi**, **Ruut Ronni**, **Pirkko-Liisa Schulman** ja **Juuso Pajukko**.

Eettisen valiokunnan jäseniksi tulivat **Ilkka Halinen** (pj.), **Rosemarie Schnizler**, **Ulla Kuitunen**, **Jenni Hölttä**, **Yrjö Suonto**, **Salla Hoppu**, **Satu Niemi**, **Kirsti Raeskalenko**, **Maija Villanen**, **Riikka Ahonen** ja **Verna Hahtola**.

Vaalivaliokunnan jäseniksi ja heidän henkilökohtaisiksi varajäsenikseen valitsijayhdistykset esittivät seuraavia: **Pekka Lehtinen** (Roy Mänttari), **Mikko Nurminen** (Hanna Pikkarainen), **Tuomo Sirkkiä** (Matti Tapaninen), **Tiia Ettala** (Janne Teräsvirta), **Antti Westerlund** (Seppo K. Niiranen), **Jussi Ukkonen** (Emmi Jääskeläinen), **Eeva Korhonen** (Mikko Siitonen), **Gunilla Lång-Kivilinna** (Markku Hannonen), **Panu Latvala** (Petteri Littu) ja **Erno Laakso** (Emma Savela).

Vaalivaliokunnan esityksen mukaisesti Suomen arkkitehtuurimuseo- ja tiedotuskeskussäätiön edustajiston jäseneksi vahvistettiin **Jorma Mukala**.

Tarkista nämä ennen työsopimuksen allekirjoittamista

Työsopimus kannattaa lukea huolella läpi ennen allekirjoittamista. Näin voi välttää ikäviltä yllätyksiltä.

Työsopimus tulisi aina tehdä ennen työnteon aloittamista. Jos työsopimuksen tekemistä lykätään myöhemmäksi, saatetaan havaita, ettei kaikista työnteon ehtoista olakaan yksimielisiä. Työsuhteen ehtoista on myös helpompi neuvotella ennen työnteon aloittamista.

Suullisesti sovitut asiat on syytä kirjata työsopimukseen riitojen välttämiseksi. Asioita ei myöskään kannata jättää myöhemmin sovittaviksi, sillä sopimukseen ei välttämättä enää myöhemmin päästä.

Työsopimuksessa tärkeintä on, että ehdot ovat selkeitä ja yksiselitteisiä. Erilaisille tulkinnoille ei pidä jättää turhaa tilaa, jotta erimielisyyksiltä voidaan välttyä. Jos jotain ehtoa ei ymmärrä, kannattaa pyytää työnantajalta tarkennusta.

Ainakin seuraaviin seikkoihin kannattaa kiinnittää huomiota työsopimusta solmittaessa.

Työsopimuksen laatu

Työsopimuksesta tulisi ilmetä, onko kyseessä toistaiseksi voimassa oleva vai määräaikainen sopimus. Jos kyseessä on määräaikainen sopimus, työnantajan tulee kirjata työsopimukseen sen päättymisaika tai sen arvioitu päättymisaika sekä määräaikaisuuden peruste.

Koeaika

Koeajan kuluessa työsopimus voidaan molemmin puolin purkaa ilman irtisanomisaikaa. Koeaika voidaan sopia enintään kuuden kuukauden pituiseksi. Alle vuoden määräaikaisessa työsopimuksessa koeaika saa olla enintään puolet työsopimuksen kestosta.

Työaika

Säännöllinen työaika on arkkitehtisuunnittelualalla tavallisesti 7,5 tuntia vuorokaudessa ja 37,5 tuntia viikossa, ellei toisin sovita.

Työsopimuksessa on voitu sopia työajan vaihtelevan esimerkiksi 0 ja 37,5 tunnin välillä viikossa. Tällaisia nollatuntisopimuksia ei enää jatkossa saa tehdä täysin vapaasti. Työajan tulisi vastata työnantajan todellista työvoiman tarvetta.

Jos vaihtelevan työajan vähimmäistyöaika poikkeaa viimeisen puolen vuoden aikana toteutuneesta työajasta, voi työntekijä pyytää työnantajaa neuvottelemaan työaikaehdon muuttamisesta.

Vuosiloma

Uutta työsuhdetta aloittaessaan työntekijälle ei ole kertynyt lomaa. Näin ollen kannattaa yrittää sopia työsopimuksessa ensimmäisen työskentelyvuoden lomista.

Työehtosopimus

Arkkitehtisuunnittelualalla sovelletaan arkkitehtisuunnittelualan ylempien toimihenkilöiden työehtosopimusta. Työehtosopimuksessa on määritelty tarkemmin esimerkiksi sairausajan palkka, matkakustannusten korvaukset, palkka perhevapaiden ajalta sekä lomaraha. Jos mitään työehtosopimusta ei sovelleta, olisi syytä mainita kyseiset asiat työsopimuksessa.

Immateriaalioikeudet

Työsopimuksessa on syytä sopia, kenelle työssä syntyneiden teosten oikeudet kuuluvat. Siirtäviä oikeuksia työnantajalle, vai saako työnantaja vain käyttöoikeudet teoksiin?

Kilpaileva toiminta

Työntekijä ei lain mukaan saa tehdä toiselle sellaista työtä tai harjoittaa sellaista toimintaa, joka työn luonne ja työntekijän asema huomioon ottaen ilmeisesti vahingoittaa työnantajaa. Esimerkiksi oman yrityksen nimiin tehty liiketoiminta samalla alalla työsuhteen aikana on kiellettyä. Tästä syystä työsopimuksessa voi olla syytä sopia nimenomaisesti, että työntekijällä on oikeus harjoittaa arkkitehtitoimintaa päätyönsä ulkopuolella.

Kilpailukieltoehto

Kilpailukieltoehdolla voidaan rajoittaa esimerkiksi kilpailevaan arkkitehtitoimistoon siirtymistä tai oman arkkitehtitoimiston perustamista työsuhteen jälkeen.

Lain mukaan kilpailukielto saa pääsääntöisesti olla voimassa kuusi kuukautta työsuhteen päättymisen jälkeen. Kilpailukieltoehto vaikeuttaa työpaikan vaihtamista, joten ehdosta sopimista tulisi välttää.

Jos kilpailukieltoehdon solmimiselta ei voi välttyä, on syytä

KORVATUNTURILLA TAVALLINEN OVI EI RIITÄ

Joulupukin kotipaikassa, Korvatunturilla, eletään luonnon armoilla haastavissa olosuhteissa. Tästä syystä Joulupukin pihapiirin rakennukset altistuvat kosteudelle ja kovalle rasitukselle. Siksi Joulupukki on jo kauan luottanut vedenkestäviin LAMI-oviin, jotka kestävät myös kemikaaleja, korroosiota ja kovaa rasitusta. Ja tontutkin tietävät, että hygieenisiiä ja paloturvallisia Lami-ovia käytetään siellä, missä ovelta vaaditaan mahdottomia.

Tutustu lisää osoitteessa LAMIDOORS.COM

Muovilami Oy toivottaa kaikille *hyvää joulua ja onnellista uutta vuotta!*

• MUOVILAMI OY – Hygieenisiiä LAMI-ovia yli 50 vuoden kokemuksella ja ammattitaidolla

sopia kiellettyjen tehtävien piiri ja maantieteellinen alue mahdollisimman suppeaksi sekä sopimuksen voimassaoloaika mahdollisimman lyhyeksi. Myös sopimussakosta sopimista kannattaa välttää.

Salassapitosopimus

Salassapitosopimuksella sovitaan siitä, mitä asioita työntekijän tulee pitää salassa työsuhteen aikana ja sen päättymisen jälkeen. Salassa pidettävien asioiden piiri on syytä sopia mahdollisimman suppeaksi niin, että se kattaa vain työnantajan liikesalaisuudet. Sopimuksen voimassaoloaika kannattaa sopia mahdollisimman lyhyeksi, ja sopimussakosta sopimista on syytä välttää.

Työsopimuksessa on syytä sopia edellä mainittujen asioiden lisäksi työnteon alkamisajankohdasta, pääasiallisista työtehtävistä, pääasiallisesta työntekopaikasta, palkanmaksusta, luontoiseduista ja irtisanomisajoista.

Voit lähettää työsuhteen myös TEKin lakimiehille tarkistettavaksi ennen sopimuksen solmimista, jotta olet varma, mihin sitoudut.

Emma Aho

Hiilinielut ja rakentaminen -seminaari

PCC:n tuore raportti kertoo, että maapallon lämpötilan kohoaminen on mahdollista pitää 1,5 asteen rajoissa verrattuna esiteolliseen aikaan. Tämä edellyttää siirtymistä hiilineutraaliin yhteiskuntaan, jossa päästöt eivät ylitä hiilinielujen, käytännössä metsien, hiilensidontakapasiteettia.

Miten tämä vaikuttaa rakentamiseen ja rakennusten materiaalivalintoihin? Voiko rakennuksen hiilijalanjäljen kompensoida metsittämällä?

Näitä kysymyksiä pohditaan EKO-SAFAn järjestämässä seminaarissa **17.1.2019 klo 17–19** Helsingin yliopiston Tiedekulman Fönsterillä (Yliopistokatu 4). Vapaa pääsy.

Tervetuloa!

Veijo Martikainen

1925–2018

AILA TERÄVÄINEN/STUDIO TAPIO

Veijo Martikainen kuoli 30. lokakuuta 93 vuoden ikäisenä. Hän oli syntynyt maanviljelijäperheeseen 7. tammikuuta 1925 Juuassa.

Palattuun jatkosodasta Veijo Martikainen sai valkolakkinsa sotilasylioppilaskirjoituksissa Joensuun lyseossa syksyllä 1945. Vuoden päästä hän aloitti opintonsa TKK:ssa ja valmistui arkkitehdiksi vuonna 1953. Diplomityön aiheena oli taidemuseo Helsinkiin.

Martikaisen puhe- ja esiintymistaidon havaitsimme jo opiskeluaikana. Arkkitehtikillan puheenjohtajana hän kävi onnittelemassa professori J. S. Siréniä tämän 60-vuotispäivänä. Samassa roolissa hän esiintyi myös Eliel Saarisen uurnanlaskutilaisuudessa Hvitträskissä keväällä 1950. Veijo osasi.

Vuonna 1955 Veijo Martikainen ja Erkki Helamaa voittivat Tampereen keskussairaalan arkkitehtuurikilpailun. Niinpä Martikainen lähti silloisesta työpaikastaan Kaija ja Heikki Sirenin toimistosta onnittelevien saattamana ja perusti Helamaan kanssa yhteisen toimiston sairaalan suunnittelua varten.

Tampereen keskussairaalan suunnittelu ja rakentaminen kesti seitsemän vuotta. Saman toimiston kädenjälkeä ovat myös HYKSin sädehoitoklinikka Helsingissä, Lappeenrannan kaupunginsairaala ja Keski-Pohjanmaan keskussairaala Kokkolassa. Yhteistyö jatkui aina vuoteen 1967 saakka.

Myöhemmin 1980-luvulla Ari-Jukka Martikainen liittyi mukaan vahvistamaan isänsä toimistoa. Professoriksi Veijo Martikainen nimitettiin vuonna 1983.

Sairaaloiden ja muiden terveydenhoitoalan rakennusten

suunnittelusta tulikin Martikaisen toimiston selkäranka. Monet työt saatiin suunnittelukilpailun tuloksena. Mittavasta työstä löytyvät muun muassa Puolarmetsän sairaala Espoossa, Etelä-Pohjanmaan keskussairaala Seinäjoella, Satakunnan ja Pohjois-Karjalan keskussairaaloiden monet laajennustyöt, SPR:n veripalvelukeskus Helsingissä ja Kostamuksen sairaala Neuvostoliitossa. Lisäksi syntyi lukuisia terveyskeskuksia ja muita hoitoalan rakennuksia eri puolille maata.

Sairaalasuunnittelussa korostuu arkkitehdin tehtävä: kokoava yhteistyö laajan asiantuntijoiden ryhmän kanssa – tavoitteena selkeästi toimiva kokonaisuus, joka tarjoaa mahdollisuudet valintaan, kasvuun ja muutoksiin. Keskussairaalaista tulikin usein vuosikymmeniä kestävä projekti muutoksineen ja laajennuksineen. Tällaista hoitosuhdetta Martikainen arvosti, mutta tässäkin asiassa ovat ajat nykyisin muuttuneet.

Martikaisen laaja tuotanto sisältää myös muuntotyyppejä suunnittelutehtäviä, muun muassa useita kunnallisia rakennuksia. Monet niistäkin olivat kilpailuvoittoja, kuten Laitilan kaupungintalo vuodelta 1988. Myös seurakunnat tarjosivat hänelle työkohteita. Pohjois-Karjalaan kohosivat Pankakosken kirkko (Liekka) sekä Rantakylän ja Nollakan kirkot (Joensuu). Jo nuorena suunniteltua Juuan siunauskappelia Martikainen sittemmin laajensi.

Martikainen osallistui myös aktiivisesti Suomen Arkkitehtiunion toimintaan. Hän oli jäsenenä Alvar Aallon johtamassa hallituksessa neljän vuoden ajan. Ainutlaatuinen kokemus, totesi Veijo. Sittemmin hän toimi muun muassa liiton varapuheenjohtajana.

heenjohtajana, kilpailuvaliokunnan puheenjohtajana sekä jäsenenä SAFAn ensimmäisessä liittovaltuustossa. Liiton valitsemana palkintotuomarina hän oli muun muassa Helsingin kaupunginteatterin ja Oopperatalon arkkitehtuurikilpailuissa.

J. S. Sirén kutsui Veijo Martikaisen johtamansa valtion rakennustaidelautakunnan sihteeriksi vuonna 1955 ja sittemmin sen jäseneksi vuoteen 1967. Näköalaa laajensivat myös luottamustehtävät lisätyssä rakennushallituksessa, Suomen rakennustaiteen museossa ja Helsingin Taidehallin isännistössä.

Veijon rakkaita harrastuksia olivat kirjallisuus ja kuvataiteet. Perheen asunto sijaitsi Heikki Sirenin Tapiolaan suunnittelemassa rivitalossa, ja sen Veijo säilytti alkuperäisessä asussaan. Vaimonsa Ainon kanssa he sisustivat tilat modernein huonekaluin ja nimekkäiden taiteilijoiden teoksien. Niinpä

asunto onkin herättänyt kansainvälistä kiinnostusta aikakautensa autenttisenä kohteena.

Perheen kesäpaikka, kallioinen Meriniemi Tenholassa, tarjosi Veijolle iän myötä mahdollisuuden puuhastella luonnonhoidon parissa.

Veijo muistetaan lämpimän humoristisena seuramiehenä, jolta myös riitti tarinoita joka lähtöön. Hänen poismenonsa myötä menetin monivuotisen läheisen keskustelukumppanin.

Veijo Martikaisen työvire säilyi myöhäisiin vuosiin saakka. Vuonna 2008 – yli 80-vuotiaana – Veijo avustajineen osallistui Espoon sairaalan kansainväliseen kaksivaiheiseen arkkitehtuurikilpailuun. Asiantuntijoiden kiittelemä ehdotus palkittiin lunastuksella. Sairaalasuunnittelun ”grand old man” näytti osaamisensa vielä kerran.

Osmo Lappo

VALAISTUSALAN AMMATTILAISTAPAHTUMA VALO/ON ON TÄÄLLÄ TAAS!

VALO/ON

30.–31.1.2019

Kaksipäiväinen VALO/ON 2019 tuo jälleen yhteen 29 julkisten tilojen valaistuksen johtavaa yritystä esittelemään kiinnostavimmat ja ajankohtaisimmat uutuustuotteensa ja palvelunsa.

Tapahtuma järjestetään 30.–31.1.2019 kello 14–21
Tapahtumakeskus Telakalla Helsingin Hernesaareessa.

Ilmoittaudu
tapahtumaan
osoitteessa:
VALOON
2019.COM
(5.12. alkaen)

Näytteilleasettajat

Yhteistyössä

sähkö
6
v
av
Jyväskylän Pääjärjestö 5/22/2019

SAFA

SIO | Suomen arkkitehtiliiton
johdantekninen

SUOMEN
VALOTEKNILLINEN
SEURA

E
NNS

A photograph of two men in profile, facing each other and talking. The man on the left has a beard and wears glasses and a green jacket. The man on the right wears glasses and a maroon sweater. In the background, a blue car is parked in front of a yellow building with white doors. A large, mossy rock is balanced on the roof of the car.

OP auto- vakuutuksella tästäkin selvittäään.

OP:n monipuolinen autovakuutus on turva, jonka voit räätälöidä tarpeidesi mukaan.

Lue lisää op.fi/auto

Vakuutuksen myöntää OP Vakuutus Oy

Tiesitkö, että liittosi jäsenenä saat etuja useimmista vakuutuksistamme. Soita 0303 0303* tai käy konttorissamme, niin kerromme lisää.

* kiinteän verkon lankaliittymistä ja kotimaisista matkapuhelinliittymistä 0,0825 €/puhelu sekä 0,12 €/min (hinta sisältää ALV:n).

Erilainen arkkitehtuurikirja

TEOS TUO ARKKITEHTUURIN
MERKITYKSEN LÄHELLE PAIKALLISIA
PÄÄTTÄJIÄ JA ASUKKAITA.

Pohjois-Karjalaa ei välttämättä tunneta arkkitehtuurin kärkimaakuntana, mutta vasta ilmestynyt *Pohjois-Karjalan arkkitehtuuriopas* osoittaa, kuinka mielenkiintoisia rakennuksia maakunnasta löytyy ja minkälaisia kehityskulkuja maakunnan rakentamiseen liittyy.

330-sivuisessa kirjassa on luonnollisesti esitelty nimiarkkitehtien teoksia, muun muassa **Viljo Revellin** huipputöihin lukeutuva Veljesharju Liperissä, **Eliel Saarisen** Joensuun kaupungintalo, **Reima** ja **Raili Pietilän** Lieksan kirkko, **Antti-Matti Siikalan** Metla-talo ja **Alvar Aallon** vesivoimalat Lieksassa ja Enossa sekä Mätäsvaaran kaivosyhteisö. Laajasti on esitelty myös Outokummun kaivoksen rakennuskantaa ja Lieksan funkkisirakennuksia.

Opas tuo esille paljon muutakin. Se esittelee myös tunteuttamattomampaa rakennuskantaa: asuinrakennuksia, teollisuusrakennuksia, julkisia kohteita ja uuteen käyttöön sovellettuja rakennuksia. Tekstit taustoittavat kohteita ja ympäristöä. Myös kiistanalaisia suojele- ja purkukohteita on esitelty. Muutamia kohteita on jo purettu tai hävinnyt, muun muassa Joensuun kauppahalli ja juuri palanut Kiihtelysvaaran kirkko.

Mielenkiintoinen löytö on esimerkiksi **Vilho Suonmaan** suunnittelema Liperin ortodoksinen kirkko vuodelta 1973 Sydneyn oopperataloa muistuttavine muotoineen.

Pääosa kohteista esiteltiin runsaan vuoden aikana sanomalehti *Karjalaisessa* ilmestyneessä juttusarjassa, joka nyt on toimitettu kirjaksi. Teoksen ovat tehneet muotoilija **Samu Aarnio**, *Karjalaisen* kulttuuritoimittaja **Suonna Kononen** ja Pohjois-Karjalan ELY-keskuksen maankäyttöasiantuntija **Pekka Piipparinen**. Kirjan on julkaissut sanomalehti *Karjalainen*.

Kirjan aineiston pohjalta on tehty näyttely, joka on esillä Pielisen museossa Lieksassa ja siirtyy sieltä helmikuussa laajennettuna Pohjois-Karjalan museoon Joensuuhun.

Kokonaisuutena kirja on suorastaan hengästyttävä. Arkkitehti- ja suunnittelijaluettelossa on noin 200 nimeä, kohteita on esitelty alueina, ryhminä ja erillisinä kohteina varmaankin lähes 300. Kirjan taitto on tiivis, ja asiaa kohteista on paljon.

Kirja on tehty vakavasti mutta rennolla otteella. Se antaa erinomaisen läpileikkauksen syrjäisen maakunnan monipuoliseen rakennuskantaan suhteessa alueensa ihmisiin, historiaan ja elinkeinoihin. Kirjan laajuus ja kattavuus ovat sen suurimpia vahvuuksia. Kun kaikista alueen kunnista on löytynyt kohteita, on ilmeistä, että teos tuo arkkitehtuurin merkityksen lähelle paikallisia päättäjiä ja asukkaita.

Osmo Karttunen

Oikaisu

Au:n viime numerossa julkaistun (sivu 41) Kultaisen Spinnun kirjoitti **Jenni Merinen**.

Rauhaisaa Joulua ja
Menestystä Uudelle
Vuodelle 2019!

RAKENNUSTIETO

PROJEKTIARKKITEHTI ARKKITEHTIYLIOPPILAS

serum

Haemme osajia mielenkiintoisiin asuntohankkeisiin.
Työskentelemme Autocad / REVIT-ohjelmistolla.

SERUM ARKKITEHDIT OY

Lisätietoja antaa: Antti Lehto, puh. 050-413 4414

Hakemukset (max 10MB): antti.lehto@serum.fi

*Valoisaa Joulua
ja Energistä Uutta
Vuotta 2019!*

Sähkön ammattilainen www.utu.eu/kodin-sahkoistys

HAMARI

auditorium furniture solutions

Toivotamme kaikille
yhteistyökumppaneillemme
Rauhaisaa Joulua ja
Onnellista Uutta Vuotta

HAMARI auditorium furniture solutions Oy,
Runeberginkatu 34 E, FI-06100 Porvoo,
050 4641 375, www.hamari.pro

Verstaalle töihin

Haemme taitavia suunnittelijoita
monipuolisiin tehtäviin uudis- ja
korjausrakentamishankkeissa.

Hakemukset osoitteeseen:
work@verstasarkkitechdit.fi

VERSTAS ARCHITECTS

Tule tekemään kokonaisvaltaista yhdyskuntasuunnittelua Lahteen.
Haemme kaupunkisuunnittelun asemakaavatiimiin kahta
ympäristökaupungin tulevaisuudesta kiinnostunutta

KAAVOITUSARKKITEHTIA (työavain 206429)

Meillä on hyvä kasvaa kaupunkisuunnittelijana. Kaupunkiympäristön pitää mahdollistaa hyvä elämä ja se suunnitellaan yhdessä asukkaiden kanssa tekemällä ja oppimalla. Kaavoitusarkkitehdin työ näkyy kaupunkikuvassa yksityiskohdista aluekokonaisuuksiin. Lahdessa vuorovaikutteisen asemakaavoituksen lisäksi kaavoitusarkkitehdit hyödyntävät omaa erityisosaamistaan muissa kaupunkisuunnitteluun liittyvissä tehtävissä ja kehityshankkeissa.

Virkojen kelpoisuusehtona on yliopistossa tai korkeakoulussa suoritettu arkkitehdin tutkinto. Edellytämme kiinnostusta maankäytön suunnitteluun, kokemus yhdyskuntasuunnittelusta katsotaan eduksi.

Virkoja haetaan sähköisesti osoitteessa www.kuntarekry.fi (työavain 206429)
Hakemus tulee jättää 14.1.2019 klo 15.00 mennessä.

Lisätietoja tehtävistä antaa kaupunginarkkitehti Anne Karvinen-Jussilainen,
p. 050 387 8715,
anne.karvinen-jussilainen@lahti.fi

www.lahti.fi/kaavoitus

LAHTI

HPK ARKKITEHDIT OY
HELAMAA PULKKINEN KALKKINEN

ARKKITEHTI

Haemme arkkitehtia monipuolisiin
asunto- ja kaupunkisuunnittelutehtäviin.

Työhakemukset:

mikko.kalkkinen@hpk-arkkitehdit.fi

040 760 3177

www.hpk-arkkitehdit.fi

Lappeenrannan kaupunki hakee

KAAVOITUSARKKITEHTIA JA KAVASUUNNITTELIJAA

Lappeenranta on vilkas ja iloinen
eteläkarjalainen kaupunki Saimaan
rannalla, vain kahden tunnin päässä
Helsingistä. Kaupungissa tapahtuu paljon,
myös maankäytön ja kaupunkisuunnittelun
sekä rakentamisen alalla.

Tule mukaan nuorekkaaseen joukkoomme
suunnittelemaan kaupunkiamme!

Hakuohjeet ja lisätietoja

www.lappeenranta.fi > avoimet

työpaikat tai www.kuntarekry.fi.

www.lappeenranta.fi

Etsimme arkkitehtia ja arkkitehtiopiskelijaa mukaan tiimiimme!

Etsimme innostuneita ja päteviä tekijöitä uusien oppimisympäristöjen, museoiden, kasvuyrityskampuksen ja kaupunkikehityshankkeiden suunnitteluun sekä arkkitehtuurikilpailujen tekemiseen osana toimistomme huipputiimiä.

Arkkitehti

Olet mukana vaativien julkisten rakennusten suunnittelussa luonnoksesta toteutukseen. Toimit vastuullisessa suunnitteluroolissa projektin vetäjänä ja aktiivisessa yhteistyössä projektin eri osapuolten kanssa. Hallitset tietomallityöskentelyn Archicadilla ja sinulla on vahvaa kokemusta rakennusten toteutussuunnittelusta.

Arkkitehtiopiskelija

Osaat ideoida ja kehittää oivaltavia suunnitteluratkaisuja, joiden esittämisen ja visualisoinnin hallitset vakuuttavasti.

Uskallat tarttua myös toteutusvaiheeseen liittyviin itsenäisiin tehtäviin, joihin saat tukea kokeneemmilta suunnittelijoilta.

Hae mukaan kasvavaan toimistoomme ja lähetä tiivis hakemus, CV ja portfolio osoitteeseen office@aor.fi

AOR

Helsinki

Kaupunkiympäristö
helsinkirekry.fi

Kaupunkiympäristön toimiala suunnittelee, rakentaa ja ylläpitää Helsingin kaupunkiympäristöä sekä tarjoaa siihen liittyviä palveluja.

Haemme asemakaavoitukseen kahta näkemyksellistä

Tiimipäällikköä

Pasila-tiimin päällikkö
(työavain 6-254-18)

Tiimi suunnittelee Pasilaan laajenevaa kantakaupunkia sekä osallistuu myös ympäröivien kaupunginosien suunnitteluun.

Malmi-tiimin päällikkö
(työavain 6-255-18)

Tiimin päävastuualueena on Malmin keskustan ja lentokentän alueet ympäristöineen. Tiimi vastaa asemakaavoituksesta myös Toukolassa sekä osissa ympäröivistä kaupunginosista.

Molemmissa tehtävissä tarvitaan vankkaa kokemusta ja näkemystä asemakaavoituksesta, esimiestaitoja, neuvottelu- ja vuorovaikutusosaamista sekä kykyä verkostojohtamiseen. Tarjoamme taitavan tiimin ja suunnittelukohteiksi Helsingin keskeisiä uudisrakentamisalueita.

Lisätietoja antavat pohjoisen alueyksikön päällikkö Antti Varkemaa, puh. +358 9 310 37053 ja asemakaavapäällikkö Marja Piimies, puh. +358 9 310 37329.

Tarkemmat tiedot ja hakemukset 10.1.2019 mennessä: www.helsinkirekry.fi. Työavaimen numero ohjaa ilmoitukseen.

Helsingin kaupunki edistää henkilöstön yhdenvertaisuutta ja laaja-alaista tasa-arvoa

TILITOIMISTO A-PALVELU OY

Korkeavuorenkatu 43 D, 00130 HELSINKI

puh. 010 3366 030

tilitoimisto@apalvelu.fi

TERVETULOA JOUKKOOMME

Lupa-arkkitehti

Rakennusvalvontakeskukseen

Tarjoamme näköalapaikan kasvavan ja kehittyvän Espoon rakentamiseen.

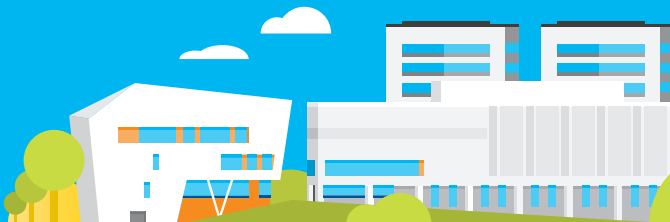
Lupa-arkkitehti tekee vastuualueensa vaativien hankkeiden lupapäätökset ja valmistelun lautakunnalle sekä huolehtii osaltaan rakennettuun ympäristöön ja kaupunkikuvaan liittyvästä ohjauksesta ja neuvonnasta.

Kelpoisuusvaatimuksena tehtävään on yliopistossa tai teknillisessä korkeakoulussa suoritettu arkkitehdin tutkinto.

Rakennusvalvontakeskus osallistuu toimivan, turvallisen ja viihtyisän elinympäristön luomiseen. Se ohjaa ja neuvoa rakentamista ja sen vaikutusta ympäristöön, ohjeistaa suunnittelua ja päättää rakentamisen lupa-asioista.

Hae 7.1.2019 klo 15.45 mennessä,
työavain 4-170-18

espoonrekry.fi

Arkkitehtuuritoimisto B&M Oy hakee kokeneita arkkitehteja ja arkkitehtiopiskelijoita vaativiin ja monipuolisiin asuntosuunnitteluhankkeisiin.

Arvostamme Archicad-osaamista ja innovatiivista asennetta.

Hakemukset sähköpostitse:
jussi.murole@bm-ark.fi

www.bm-ark.fi

Lisää työpaikkoja: www.safa.fi

HAEMME

PROJEKTIARKKITEHTIA HELSINKIIN

Onko sinulla kokemusta pääsuunnittelijan tehtävistä ja kelpoisuus vaativan luokan kohteiden arkkitehtisuunnitteluun? Meillä pääset näköalapaikalle mukaan monipuolisiin tehtäviin ja kehittämään valtakunnallisesti merkittävän arkkitehtitoimiston palveluita.

ARKKITEHTISUUNNITTELIJOITA KAIKKIIN TOIMIPISTEISIIMME

Meillä pääset kehittämään innostavassa ilmapiirissä, olet sitten urasi alkutaipaleella tai jo kokenut suunnittelun ammattilainen. Toimipisteemme sijaitsevat Lahdessa, Jyväskylässä, Helsingissä, Tampereella ja Kuopiossa.

TARJOAMME

Rennon ja kannustavan työyhteisön ja monipuolisia projekteja asuntosuunnittelusta merkittäviin julkisiin hankkeisiin. Useita työsuhde-etuja mm. päivittäisen aamupalan ja työsuhdepolkupyörän. Mahdollisuuden kehittyä urapolullasi projektien johtotehtäviin.

ARVOSTAMME

ArchiCAD - tietomallinnusosaamista, positiivista ja itsenäistä työtettä sekä asiakaslähtöisen suunnittelun ymmärrystä.

ARKKITEHTIPALVELU **.fi**
www.arkkitehtipalvelu.fi

OTA YHTEYTTÄ

Kysy lisää ja lähetä vapaamuotoinen hakemus:

HELSINKI

kari.selonen@arkkitehtipalvelu.fi

MUU SUOMI

juha.pakarinen@arkkitehtipalvelu.fi

Lisää työpaikkoja: www.safa.fi

TERVETULOA JOUKKOOMME

Arkkitehti

Kaupunkisuunnittelukeskukseen

Tule suunnittelemaan kasvavaa kaupunkia uusiin tiloihimme Otaniemeen!

Haemme kahta arkkitehtiä vakinaisiin tehtäviin sekä yhtä arkkitehtiä juniorimallin mukaiseen tehtävään.

Kaupunkisuunnittelukeskuksen tehtävänä on suunnitella maankäyttöä Espoossa. Keskus laatii yleis- ja asemakaavat, joilla ohjataan kaupungin kehitystä. Lisäksi keskuksessa laaditaan kaavoitusta tukevat liikennesuunnitelmat.

Hae 14.1.2019 klo 15.45 mennessä,
työavaimet 4-168-18/vakinainen ja 4-169-18/juniori

espoonrekry.fi

HAETAAN

**PROJEKTIARKKITEHTIA JA -INSINÖÖRIÄ
VAATIVIIN PROJEKTINJOHTOTEHTÄVIIN
SEKÄ SUUNNITTELUASSISTENTTIA (REVIT)
WWW.AIHIOARK.FI/REKRY**

50-hengen toimisto

Tampere

Monipuoliset, haastavat suunnittelukohteet

Projektin johtaminen

Aihio Arkkitehdit Oy

Haemme vaativiin asuntosuunnittelutehtäviin

KOKENUTTA ARKKITEHTIA ja ARK.YO:TA

Edellytämme Archicad-mallinnustaitoa.

Arvostamme tietomalli- ja 3d-kokemusta

Vapaamuotoiset hakemukset 4.1. mennessä:

jukka.kahkonen@a6oy.fi

ARKKITEHTIRYHMÄ A6 OY

Pursimiehenkatu 29 A 00150 Helsinki

Haemme laajenevaan joukkoomme kokeneita ja nuorempia asuntosuunnittelijoita erityisiin hankkeisiin pitkäaikaisella työsuhteella

Revit-kokemus katsotaan eduksi

Lahdelma & Mahlamäki arkkitehdit

rekry@lma.fi

+358 10 315 4300

www.lma.fi

World Architecture Festival 2018, kategoriavoitto, Parviainen Arkkitehdit Oy / Bratislav Toskovic
Fingrid Länsisalmen sähköaseman kuorilasitus, Reglit Optiwhite, lasimitta 7m, © Mika Huisman / Decopic

Vitrea Oy kiittää yhteistyökumppaneitaan kuluneesta vuodesta ja
toivottaa rauhallista joulun aikaa ja hyvää uutta vuotta!

VITREA
ERIKOISLASIT

Lisätietoja:
www.vitrea.fi
09 8190 450